

Potentielle strukturudfordringer ved anvendelse af Grønlandsk arbejdskraft i minebranchen

*Isua-projektet/London Minings behov for elektrikere som
Casestudie*

Jenseeraq Poulsen

Vejleder: Birger Poppel

29. august 2014

Indholdsfortegnelse

1	INDLEDNING OG PROBLEMSTILLING	1-4
2	PROBLEMFORMULERING	2-5
3	AFGRÆNSNING OG DEFINITIONER	3-6
4	TEORI	4-7
	GIDDENS 'STRUKTURATIONSTEORI'	4-7
	SOCIAL PRAKSIS	4-8
		4-9
	AGENT	4-9
	HANDLING	4-11
5	METODE	5-11
6	ANVENDT MATERIALE - DATA	6-13
	KVALITATIVT INTERVIEW	6-13
	ETISKE OVERVEJELSER IFM. INTERVIEWENE	6-14
	STATISTISK MATERIALE	6-15
7	ANALYSE	7-15
	INFORMATION VEDR. SAMFUNDET	7-15
	VALG AF EMPIRI	7-18
	RÅSTOFLOVENS OG MINERALSTRATEGIENS INTENTIONER I FORHOLD TIL ARBEJDSKRAFTEN	7-18
	BEFOLKNINGSFREMSKRIVNING 2014 – 2040 OG HVAD DET BETYDER FOR ARBEJDSMARKEDET	7-19
	DEN GRØNLANDSKE ARBEJDSSTYRKE 2014 – 2040	7-20
	UDBUD AF FASTBOENDE ELEKTRIKERE PR. 1.1.2013	7-21
	18 – 64 ÅRIGE PERSONER MED HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSESNIVEAU SOM ELEKTRIKER	7-22
	EFTERSPØRGSEL AF ELEKTRIKEREN FRA "ISUKASIA-PROJEKTET"	7-23
	DEN GRØNLANDSKE MOBILITET	7-24
	7.1.1 Mobiliteten er høj i Grønland	7-25
	7.1.2 Hvem flytter?	7-25
	7.1.3 Spiller demografien en rolle?	7-26
	7.1.4 Hvorfor flytter arbejdere?	7-26
	7.1.5 Hvor ønsker arbejderne at bo ifm. eventuel ansættelse ved et mineprojekt?	7-26
	FORTOLKNING AF INTERVIEWUDSKRIFT	7-27
	7.1.6 Den lokale arbejdskrafts og de lokale virksomheders involvering ved Isukasia-Projektet	7-27
	7.1.7 Antal samtidigt beskæftigede elektrikere i projektet	7-29
	7.1.8 Sammenfatning	7-30
	7.1.9 Ansættelsesform	7-30
	7.1.10 Sammenfatning	7-32
	7.1.11 De lokale virksomheders involvering i ISUA Iron Ore-Projekt	7-32
	7.1.12 Hvilke konsekvenser kan der identificeres som følge af Konkurrence på elektrikere imellem LM og lokale virksomheder	7-33
	7.1.13 Fraflytning fra de andre byer til Nuuk for ISUA-projektet	7-36
	7.1.14 Sammenfatning af afsnit 7.1.11 – 7.1.13	7-39

7.1.15	Diskussion af resultater	7-40
	TEORIENS ANVENDELSE I FORHOLD TIL EMPIRIEN OG ANALYSEN	7-45
8	KONKLUSION	8-47
	VURDERING OG METODEKRITIK	8-52
8.1.1	Undersøgelsens begrænsninger	8-52
8.1.2	Undersøgelsens styrker	8-54
8.1.3	Generaliserbarhed	8-54
9	PERSPEKTIVERING	9-55
10	LITTERATUR	10-57
	BØGER	10-57
	PUBLIKATIONER - RAPPORTER	10-57
	WEBADRESSER	10-58
11	BILAG	11-59
	BILAG 1A_1B_1C	11-59
	BILAG 2	11-59
	BILAG 3	11-59
	BÆREDYGTIGHED	11-59
	BÆREDYGTIGHEDSPRINCIPPET	11-60
	SOCIAL BÆREDYGTIGHED	11-61
	BÆREDYGTIG UDVIKLING	11-61
	SAMFUNDSMÆSSIG BÆREDYGTIGHED	11-62
	OPERATIONALISERING AF BÆREDYGTIGHEDSPRINCIPPERNE	11-62
	FIGUR 1 SOCIAL PRAKSIS SOM BESKREVET AF GIDDENS	4-9
	FIGUR 2 BEFOLKNINGSFREMSKRIVNING I PERIODEN 2014-2040	7-19
	FIGUR 3: BEFOLKNINGSFREMSKRIVNING 2014-2040 EFTER KØN, ALDERSGRP_2, FØDESTED OG TID	7-20
	FIGUR 4: DEN GENNEMSNITLIGE HOVED/BIBESKÆFTIGELSE ELLER LEDIGHED FOR ALLE FASTBOENDE ELEKTRIKERE, REG. PR. 1.1.2013, FORDELT PÅ KOMMUNER	7-22
	FIGUR 5: ANTAL PERSONER FOR ALLE 18-64ÅR MED HØJEST GENNEMFØRTE UDDANNELSESNIVEAU SOM ELEKTRIKER, FORDELT PÅ KOMMUNER	7-23
	FIGUR 6: ARBEJDSSTYRKENS NETTOMIGRATION TIL KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ FRA DE ANDRE KOMMUNER 2010-2013, 18-65ÅRIGE	7-25
	FIGUR 7 MINEPROJEKTER, FORVENTE ÅBNET I PERIODEN 2014-2018	9-56
	TABEL 1 BEFOLKNINGSTAL EFTER KOMMUNE, MARTS 2014	7-16
	TABEL 2: ELEKTRIKERNES BESKÆFTIGELSESSITUATION I QAASUITSUP KOMMUNEA OG KOMMUNE KUJALLEQ	7-42
	TABEL 3: HYPOTETISK SCENARIO NÅR LM ER KOMMET I DRIFT	7-42
	TABEL 4: SCENARIO MED 13 % AF HELE DEN LOKALE ELEKTRIKERSTAND ANSAT VED LM	7-43

1 Indledning og problemstilling

I 2004 blev Råstofdirektoratets ”Mineralstrategi” vedrørende hårde mineraler søsat.

Mineralstrategien blev senere opdateret i 2009 i forhold til det på tidspunktet igangværende projekter. Strategien var klar i sit formål: Grønlands ”*Geologiske viden skal opbygges*”, for at bestemme Grønlands mineralpotentiale.”¹. Til denne opbygning skulle forskellige mineselskaber udføre de nødvendige forundersøgelser, og efterforskning for at bidrage til Mineralstrategiens formål (Mineralstrategien 2009).

Et af projekterne, som primo 2014 er på et fremskredent stadie, og som på nuværende tidspunkt allerede har fået en godkendelse på sin ansøgning til en udnyttelsestilladelse² af Selvstyret er mineselskabet London Mining og deres jernmineprojekt ved Isukasia. Projektet som virksomheden kalder ”*Isua Jernmine-projektet*” (<http://www.londonmining.com/operations/greenland/bankable-feasibility-study/>) forventer at have et substantielt behov for arbejdskraft, denne efterspørgsel kan dækkes ved forskellige arrangementer med hensyn til arbejdskraften. Beregninger fra ”*udlændingeredegørelsen af Naalakkersuisut, 2014*” viser, at ”Isua-Jernmineprojektet” får et behov på 336 grønlandske arbejdere (Udlændingeredegørelsen, Naalakkersuisut 2014; 14*60(,4) i hele dens driftsfase: ”*Hos London Mining er anlægssummen i alt 14 mia. kr. over tre år.*

Arbejdsstyrkens størrelse er tidligere beregnet til 370 personer pr. mia. kr. i anlægssum jævnt fordelt over anlægsperioden, og 60 personer pr. år mia. kr. i den efterfølgende driftsperiode (840 arbejdere totalt)³. Heraf antages cirka 10 % at være grønlandsk arbejdskraft i anlægsfasen, stigende til 40 % i driftsfasen” . .

Arbejdskraftdistributionen i driftsfasen vil have en påvirkning på hvordan befolkningen bosætter sig. Vanclay 2003 illustrerer hvilke potentielle konsekvenser en mineaktivitet kan have på lokalsamfund:

“[...] Processes are not uniquely definable, conceptually clear and mutually exclusive phenomena. The types of identified processes are linked to the purposes, objectives or interests of the observer. [...] Demographic processes are those that relate to the movement and/or composition of people in the region(s) affected by the project. [...] Out-migration. Decline in population due to the movement of people out of the region, for example because the area affected by a project becomes

¹ (i alt 107 licenser på henholdsvis ansøgnings, efterforsknings- og udnyttelsesfasen på både hydro-carbon og hårde mineraler: BMP, april 2013).

² London Mining købte deres licens og påbegyndte baselinestudier i perioden 2005-2007 og påbegyndte deres forundersøgelser ved Isua i 2008 (http://www.londonmining.com/media/49842/2013_06_14_-_london_mining_isua_factsheet_danish.pdf)

³ 14 x 60 = 840

*less desirable as a place to live, **or because a project at some distance lures people in search of work.*** ” (Social Impact Assessment (Becker, Henk A and Vanclay, Franak, *The International Handbook of Social Impact Assessment, Conceptual and Methodological Advances*, 2003, s. 80)

2 Problemformulering

Bachelorprojektet har udgangspunkt i at et (lokal)samfund består af forskellige aktører med forskellige kompetencer, med betydning for sammenhængskraften for (lokal)samfundet og dens evne til at opretholde sig selv som (lokal)samfund. Dersom forholdet mellem den handlende aktør og de samfundsmæssige institutioner og strukturer forrykkes, vil der opstå et kompetencemæssigt tomrum i (lokal)samfundet, som i værste fald vil betyde en langsom opløsning af (lokal)samfundet. Det antages at vandringen mod Kommuneqarfik Sermersooq (Nuuk)⁴, som nu har foregået i nogle år vil fortsætte, med fornyet styrke, når Isukasia-Jernmineprojekt anlægges og driften kommer i gang.

Det grønlandske arbejdsmarked har en potentiel stor udfordring ift. den store efterspørgsel efter arbejdskraft fra de fremtidige mineaktiviteter, da arbejdsstyrkens kapacitet såvel som uddannelsesmæssige baggrund er begrænset, det er derfor med en undren over hvilke potentielle konsekvenser den store arbejdskraftefterspørgsel kan have, bachelorprojektet skal undersøge.

1. **Hvad er den forventede jobskabelse for lokale elektriker ved Isukasia-Projektet?**
2. **Hvilke potentielle konsekvenser har den politiske målsætning om mest mulig involvering af lokal arbejdskraft, med elektrikerfaget som eksempel?**

- a. *”Da I beregnede arbejdskraftbehovet under driftsfasen, hvad var jeres resultat?”*
- b. *Har I beregnet ca. Hvor mange elektrikerer iblandt arbejdskraften I får behov for?”*
- c. *”hvilken ansættelsesform vil London Mining anvende, vil I ansætte direkte?”*
Ligesom SIK blev spurgt om: *”Hvilket håb har SIK omkring ansættelse af elektrikerer ved Isukasia?”*, spørgsmålet til GA lyder: *”Hvilke overvejelser har GA i forbindelse med beskæftigelse for elektrikerer ved Isukasia-projektet?”*
- d. *Hvilken rolle vil lokale virksomheder fra Nuuk eller Maniitsoq have, vil I give dem ansvar for driften af forskellige afdelinger i driften?”*

⁴ (Figur 6: Arbejdsstyrkens nettomigration til Kommuneqarfik Sermersooq fra de andre kommuner 2010-2013, 18-65årige)

- e. *hvilke afbødende tiltag har I planlagt, hvis konkurrencen på arbejdskraften med lokalvirksomhederne betyder, at lokalvirksomheden risikerer at lukke?*
- f. *Hvad er jeres syn på en øget fraflytning fra andre kommuner end Kommuneqarfik Sermersooq, dvs. en øget tilflytning til Nuuk pga. projektet?*

3 Afgrænsning og definitioner

Et mineprojekt undergår en flerfaset udvikling:

- 1) Udforskning og Opdagelse;
- 2) Myndighedsgodkendelse;
- 3) Udvikling, og;
- 4) Drift, samt;
- 5) Lukning

Alle faser i livscyklerne har virkninger på omgivelserne, dog vil det være for omfattende, og overskride min intention med bachelorprojektet, at beskrive konsekvenserne ved alle faserne. Derfor er projektet afgrænset til den relevante fase i dette bachelorprojekt, som er ”*Driftsfasen*”, det er i denne fase de største og mest markante ”*samfundsforandringer*” vil ske. Det er også i denne fase Naalakkersuisuts intentioner omkring arbejdsmarkedets rolle og den langsigtede politik vedrørende vedvarende beskæftigelse skal operationaliseres, som case er denne fase interessant for en nærmere undersøgelse for dens langsigtede virkninger. Et Casestudie på denne nærmere afgrænsede mikrokosmos⁵ i arbejdsmarkedet. Den yderligere afgrænsning omfatter faggruppen elektrikere, netop denne faggruppe er valgt på grund af den efterspørgsel som findes for denne gruppes faglige kompetencer fra både ”Isua-projektet” såvel som lokalsamfundet og andre potentielle storskala-projekter⁶.

Elektrikerens arbejdsopgaver afhænger af hvilken funktion vedkommende har i sin ansættelse i et relevant virksomhed. Arbejdet kræver et godt kendskab til love og regler på fagområdet. Dette for

⁵ A miniature representation of something, esp a unit, group, or place regarded as a copy of a larger one (<http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/micocosmos>) - Pierre Bourdieus sociologi er det helt centrale, at samfundet ikke kan betragtes som en enhed, men som bestående af en række mindre sociale rum. Et sådan socialt mikro kosmos kalder Bourdieu for et *felt*. Man taler om det akademiske felt, det kunstneriske felt, uddannelsessystemets felt, arbejdsmarkedets felt etc. Disse sociale rum består af et netværk af sociale relationer mellem positioner af aktører, der er fastlagt i forhold til disses fordeling af den magt og kapital (ressourcer), der er anerkendt i det pågældende felt (Bourdieu 1994:53)

⁶ Det er kendt at projektet ikke vil beskæftige elektrikere alene, elektrikere er valgt fordi de er nemme at afgrænse og reflektere i forhold til konsekvenserne for samfundet

at sikre, at andre elektrikere end det individ som har udført arbejdet skal kunne udføre arbejdet i henhold til den tekniske beskrivelse af installationen.⁷

1. Installationsteknik
2. Styrings- og reguleringsteknik
3. Kommunikationsteknik
4. Bygningsautomatik

Alle de nævnte i punktform opgaver vil blive udført ved ISUA Iron Ore Project (2013; *Social Impact Assessment for the ISUA Iron Ore Project for London Mining A/S*).

4 Teori

Følgende kapitel vil beskrive den anvendte teori og baggrunden for valget.

Giddens 'Strukturationsteori'

Fleksibilitet og evnen til at tilpasse sig eksisterer ikke i et vakuum, men er indlejret i en social situation. For at kunne forstå dette har Giddens udviklet en teori som er udviklet i dialog med *handlingssociologien, funktionalismen, strukturalismen og marxismen*. Denne dialog og omskrivning af forståelsesrammen af de samfundsmæssige handlingsvilkår imellem individ og samfund førte til "*strukturationsteorien*" (The Constitution of Society, 1984; Kaspersen, 2001, s.51).

'*Strukturationsteorien*' anvender en dekonstruktion og redefinition af de grundlæggende opfattelser af begreberne af *agent, handling, magt, struktur og system* fra *handlingssociologien, funktionalismen og strukturalismen*, dette gør han for at skabe fundamentet til en ny social ontologi⁸.

Ifølge Giddens er menneskets handlinger på samme tid struktureret og strukturerende for samfundet. Sagt på en anden måde, struktur er ikke facit af individets handling, ligesom individet ikke er facit af strukturen, men der er tale om en "strukturationsproces" af det samspil som foregår imellem individ og struktur. Giddens eksemplificerer dette ved at beskrive, at:

⁷ <http://www.ug.dk/job/byggeoganlaeg/elektriker/elektriker.aspx>;

Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 13 af 11. juni 1996 om fastsættelse af regler for tilslutning af elektriske installationer og brugsgenstande.

⁸ En ny forståelse af den sociale verden, Ibid. S.52

"når Tina er i skole, er hun qua sine handlinger medvirkende til at producere og reproducere skolen som et selvstændigt system, og på et højere niveau hele uddannelsessystemet. Samtidig trækker hun på skolens og uddannelsessystemets værdi- og regelsæt, når hun agerer. Derfor er skolen som struktur ikke noget, der foregår uden for hende. Skolen og uddannelsessystemet som regel- og værdisæt er både et middel til og et resultat af hendes handlinger" (Kaspersen 2001, s.52). Giddens kalder denne proces for "social praksis".

Giddens er af den mening at samfundsvidenskaben i højere grad bør fokusere på "ontologiske"⁹ spørgsmål", de "epistemologiske"¹⁰ diskussioner bør forlades til fordel for denne, denne tilgang til samfundsvidenskaben er et af de elementer som Giddens tager med i udviklingen af 'strukurationsteorien' en teori udviklet for at kunne fastslå det moderne samfunds karakter og beskaffenhed, og til dels at pege på en metode til at undersøge samfundet.

'Strukurationsteorien' er det værktøj i dette bachelorprojekt som bidrager til den beskrivelse og forudskikker en forståelse af hvilke konsekvenser et individs (agents) ændring/afbrydelse af en forud specificeret opgave i en social struktur kan have af konsekvenser for et socialt system og dens muligheder til reproduktion og dermed for den samfundsmæssige kohæsion¹¹. En elektriker har i et socialt system en vigtig og regelbestemt funktion for lokalsamfundet.

Social praksis

1) Social praksis er det fundamentale ved det sociale liv. Social praksis til grundlægger individet som aktør og håndgribelig og realiserer strukturer, og er derfor 2) den sociale praksis som er det medierende begreb mellem handling og struktur (Ibid, s.53). "Ifølge strukurationsteorien er samfundsvidenskabens grundlæggende forskningsfelt hverken den individuelle aktørs erfaringer eller eksistensen af enhver form for samfundsmæssig totalitet, men derimod sociale praksisser ordnet på tværs af tid og rum ((1984a, s.2) Kaspersen 2001, s.52).

Strukurationsteorien betragtes ikke som en sammenhængende teori, men snarere som en tilgang. De oven skrevne værktøjelementer i socialforskning muliggør en bred belysning af det sociale liv. I denne teori har hverken handling eller struktur forrang frem for hinanden, agent, handling, struktur system mv. har alle samme dobbelte egenskaber, som er den reproducerende egenskab => Strukturdualisme => social praksis (approach, Giddens' eget udtryk) Ibid. s.54).

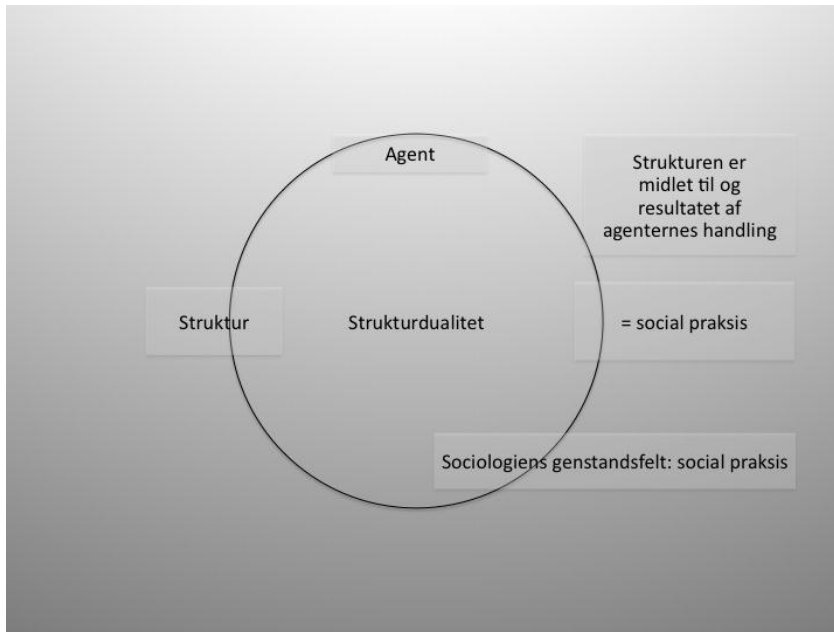
⁹ Filosofisk retning vedrørende studierne af eksistens (<http://www.onelook.com/?w=ontology&ls=a>)

¹⁰ Studierne af viden (<http://www.onelook.com/?w=epistemology&ls=a>)

¹¹ den samfundsmæssige bæredygtige skal i denne sammenhæng forstås som lokalsamfundet i den specifikt identificerede område

Samfundet består ikke af et forud givet univers af objekter. Samfundet produceres og reproduceres hele tiden af aktivt handlende agenter i deres sociale praksis, social praksis konstituerer os som aktører og realiserer og legemliggør samtidigt strukturer.

Figur 1 Social praksis som beskrevet af Giddens

Kilde: 1 Kaspersen 2001, Anthony Giddens, Introduktion til en Samfundsteoretiker

Agent

Giddens finder det vigtigt at definere alle de enkeltelementer, som samlet konstituerer den sociale-praksis, som er hans nøglebegreb til overskridelsen af aktør-struktur-dualismen. Elementerne indeholder enkeltvis deres egen producerende, og reproducerende karaktertræk, dvs. både en handlings- og struktur/systemdimension (Ibid.). Disse karaktertræk giver samme dualistiske egenskaber: "De forener et handlings- og et strukturelement" (Ibid.), som tidligere berørt i denne kapitel har hverken handling eller struktur forrang frem for hverandre.

Agent-begrebet er Giddens platform til sin 'Strukturationsteorien'. Et begreb som Giddens finder vigtigt at redefinere på dens virke.

Ifølge Giddens er agenten vidende og kyndig og er bevidst om de fleste handlinger, han/hun afholder, men ifølge Giddens er denne bevidsthedsniveau oftest en af det mest oversete. Denne overflod af fagkyndighed agenten besidder afslører sig primært som *praktisk bevidsthed*.

Dagligdagen¹² er en rutineret interaktionsmiljø, agenten udfører de daglige opgaver uden videre tanke på hvordan opgaverne skal løses, eller uden at sætte spørgsmålstegn ved hvorfor opgaverne ligger, som de er fremlagt, som en perlerække som skal udføres kronologisk fra et bestemt tidspunkt om formiddagen til et bestemt tidspunkt om eftermiddagen, Giddens skriver dette: ”*Størstedelen af vores dagligdagshandlinger er meget rutineprægede. Vi står op morgenen, spiser, bader, børster tænder, smører madpakke og så videre*” (Ibid, s.55). Praktisk viden/bevidsthed handler om de fleste handlinger og er et af det mest centrale bevidsthedsniveauer agenten besidder. Det er handlinger som ligger på det praktiske bevidsthedsniveau, handlinger med ubevidste, refleksive samt automatiserede formål, handlingerne er genkendelige gentagne handlinger, som skaber den struktur individet bevæger sig rundt i.

Systemer og strukturer handler ikke om ’bag om ryggen’ på aktøren, det belyser Giddens ved at understrege agentens kyndighed (Ibid, s.56).

Agentens diskursive bevidsthed¹³ opstår ved refleksion over handlingen. Refleksionen kan være selverkendt eller have sin oprindelse fra et andet individ. Denne egenskab hos agenten gør, at agenten bliver i stand til at udtrykke og forklare handlingen verbalt, som har den konsekvens, at agenten bliver i stand til at ændre sit fremtidige adfærdsmønster (Ibid.). Det er netop den diskursive bevidstheds egenskab, *at den udover at sætte agenten i stand til at give forklaringer – netop muligheden for at ændre agentens handlingsmønstre* (Ibid.).

Giddens forklarer, at ikke alle motiver er til på det ”bevidste” niveau. Hvorfor Giddens samtidig beskæftiger sig med et *ubevidst niveau*, begrebet beskriver handlinger foranlediget af uforsætlige motiver.

De tre niveauer som beskrevet af Giddens er vigtige, men for at forstå det sociale liv synes det praktiske bevidsthed, at være afgørende. Begrebets betydning er ligestillet med de to andre at rehabilitere den store mængde udtalte viden, som samfundsvidenskaben ofte negligerer. *Denne stiltiende viden og kyndighed hos agenten er særdeles vigtig for opretholdelse og reproduktion af socialt liv* (Ibid.: s.57).

¹² En almen generel dagligdag for en almen arbejdstager starter med at man står op på et forudbestemt tidspunkt (for det meste om morgenen ved 6.30-7.00 tiden) hvor morgenbad/mad og efterfølgende transport i gåben/bil/cykel eller andet transportmiddel foretages for at starte dagens opgaver som lønmodtager.

¹³ I Giddens strukturteori betegnelse for den eksplicite viden, hvorigennem mennesker sprogligt kan rationalisere sine handlinger over for andre. Inspireret af etnometodologi hævder Giddens, at sprogliggjort viden kun udgør en mindre del af det sociale livs iboende ’refleksivitet’, som mest præges af tavs praktisk bevidsthed. Kun ved brud på vaner og rutiner afkræves aktører en diskursiv redegørelse for deres handlinger; Steen Nepper Larsen & Inge Kryger Pedersen, 2011, *Sociologisk Leksikon*

Handling

Den kyndige agent er tæt forbundet med handlingsbegrebet i teorien. Handlinger må begribes som et "flow" af optrin, der gennemstrømmer tilværelsen i en repeterende, uophørlig proces lig med tanke- og erkendelsesprocesser, der løbende strømmer igennem vores hoveder (Ibid.). *"Handling er et flow – uden start- og slutpunkt – kort sagt en strukturationsproces."* (Ibid.).

Giddens opstiller handlingsmodellen med 3 elementer eller rettere sagt processer for den handlende agent.

1. refleksiv handlingsregulering
2. handlingsrationalisering
3. handlingsmotivation

Udtryk for nogle aspekter af agentens subjektivitet er modellens fokus – processer, der er indlejret i agentens krop og tankevirksomhed.

Punkt 1 og 2 *refleksiv handlingsregulering* og *handlingsrationalisering* er ifølge Giddens tæt forbundne og er nærmest umulige at adskille (Ibid.: s.59). Giddens fortsætter, at *"Agenten foretager konstant en refleksiv regulering af den strøm af handlinger, som vedkommende deltager i"*.

"Agenten vurderer kontinuerligt, hvad han/hun foretager sig, hvordan andre reagerer og de omstændigheder, hvorunder handlingen finder sted".

Når en proces af sociale handlinger foregår, regulerer agenten sine handlinger kontinuerligt til det handlinger som andre agenter/aktører foretager sig, der sker en tilpasning ift. den omstændighed den sociale praksis, som agenterne former til en struktur. Handlingsreguleringer er hverdagshandlinger, som agenterne normalt ikke vil tænke over som nogle problematiske handlinger.

"Den refleksive handlingsregulering er et nødvendigt element, når vi handler. Uden denne ville vi ikke kunne fungere i et samfund" (Ibid.: s. 60).

Handlingsrationalisering – foregår primært på det praktiske bevidsthedsniveau, som indtræffer som en proces, hvor agenten opretholder en udtalt forståelse af for konsekvenserne af sine handlinger.

5 Metode

Jeg starter med at introducere teorien som danner grundlaget for analysen og de principper som ligger bag denne metode. Dernæst inddrager jeg empirien bestående af interviews, litteratur fra

bøger, rapporter, publikationer og websider, som skal danne baggrunden for den efterfølgende analyse. Det er med den metode læseren af bachelorprojektet skal danne sin vurdering af bachelorprojektet og forståelse for analysen. Til sidst vil jeg konkludere og perspektivere i opgaven. Casestudiet er valgt på grund af de egenskaber, som casestudiet giver i resultater i viden om en sammensat og kompleks situation. Denne model indrammer en fuldstændig og tilbundsgående forståelse af den pågældende situation [...] og resultere i en omspændende dog fokuseret beskrivelse og analyse (Watt Boolsen, 04/05, s.34).

Et casestudie er defineret som: *”udforskningen af et «bundet system», et system som både er tids- og stedbundet. Fokus i sådan et studie kan være et program, en hændelse, en aktivitet, et individ, en institution eller en social enhed* ((Bassey 1999, Hammersley & Gomm 2000, Merriam 1998, Stake 1995) Postholm 2005, s.50). Den metodiske tilgang til bachelorprojektet er at beskrive det som er studeret i sin kontekst.

Casestudiet er i dette bachelorprojekt valgt på grund af dens egenskaber til at *præsentere information på områder hvor lille forskning er udført tidligere* (Ibid.). I dette tilfælde er det dog primært fordi den eksisterende forskning og vurdering har ligget på andre værdier og interesser, hvor netop bachelorprojektets case ikke har været fokus i vurderingen, som tidligere beskrevet fordi forskerens eller andre interessenters værdier eller interesser for ny viden er fokuseret på andre problemstillinger.

Metoden er ”blandt andet” en ’eksplorativ’ casestudie, da casestudie metoden også har andre egenskaber, hvor en hypotese¹⁴ skal efterprøves og undersøges.

Et mål for den kvalitative forsker, er at bære deltagerens perspektiv frem. det er derfor en nærliggende tanke og forudsætningsvis den rigtige tilgang til potentielle svar på problemformuleringen, at have en dialog og interview med de grupper og interessenter som direkte vil være involveret i Isukasia-projektet igennem deres kernekompetencer og virksomheds formål. Det er den kvalitative metodes stærke side, at den kan beskrive sådanne scenarier da den kvalitative metode kan vise hvordan *”ting henger sammen [...] og hvordan man kan opdage kunnskap, eller til og med skape kunnskap. [...] Kvalitative forskere nærmer seg sin forskning med utgangspunkt i et paradigme eller et verdenssyn. Det betyr at de har med seg et sett av antagelser eller et syn på verden som styrer eller rettleder deres forskning.”* (Postholm, 2005, s.33).

¹⁴ Det antages at der vil ske en fornyet og forstærket migration mod Kommuneqarfik Sermersooq (Nuuk), når Isukasia-Jernmineprojekt anlægges og driften kommer i gang.

Og hvorfor den kvalitative casestudieform er valgt, er at den er stærk i at give en helhedsbillede af det som studeres (Ibid.).

6 Anvendt materiale - data

En del af metoden er at jeg anvender rapporter, eksisterende statistiske materialer og interviews.

Kvalitativt interview

Isukasia-projektet er et projekt som kommer til at påvirke og berøre en række grupper og interessenter både før, under og efter driften. Som tidligere nævnt er bachelorprojektet afgrænset til en udvalgt gruppe fagfolk, som Isukasia-projektet kommer til at efterspørge i driftsfasen, denne efterspurgt fag-kompetence er som sagt en begrænset ressource som kan danne rammen om forskellige scenarier i. Postholm skriver i sin bog *"Kvalitativ Metode, En indføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier, 2005"*, at Valsiner og van der Veer (2000) præsenterer begreberne *"dialog"* og *"aktivitet"*. I denne præsentation forklares det at det er processer som kan inkludere både mennesker og verden eller miljøet som det lever og handler i (Postholm, 2005; s.29).

"Hvis du gerne vil vide, hvordan folk forstår deres verden og deres liv, hvorfor så ikke tale med dem?" (Ibid. s.15).

Interviewformen som bliver anvendt er udformet efter forskningsmetoden casestudie. Indenfor er denne disciplin dataindsamlingen en del af strategien for at komme dybere ind i problemer som er erfaret igennem læsning af dokumenter og den anvendte teori, såvel som tolkninger og antagelser (Ibid, s.77). Under interviewet kan det blive nødvendigt at stille ledende spørgsmål, dette vil dog alene være et værktøj til at holde samtalen på emnet, til dette siger Postholm:

"I noen situasjoner kan det være fristende for forskeren å stille ledende spørsmål. [...] Dette er i strid med intensjonen i kvalitativ forskning, nemlig å løfte frem deltagerens perspektiv. Det kan imidlertid være fruktbar for problemstillingen eller forskningens fokus." (Ibid. s.83).

Henvisninger i forbindelse med fortolkninger og analyse med citater fra transskriptionen af interviews vises med fodnoter jf. følgende eksempel:

1) Bilag xx; 2) interview: 3) 00:09:53,937-00:20:29,450

4) JP: "tekst" [...]

- 1) Bilag xx, hvilket bilag den er taget fra
- 2) at den er taget fra transskriptet fra et interview
- 3) hvilken tidskode den er taget fra.
- 4) Hvem der udtaler sig, og derefter tekst

Etiske overvejelser ifm. interviewene

Det er ikke bachelorprojektets formål blot at kritisere, eller skrive noget som kan blive til skade for deltagerne, "*deltakere i forskningsarbeid har rett til privatliv, noe som innebærer at deres identitet bliver beskyttet. Informasjon som forskeren oppfatter som privat, eller muligens kan være til skade for deltakerne, bør fjernes i en forskningstekst eller presenteres på en slik måte at deltakeren ikke røpes (Fontana og Frey 1998, 2000, Moustakas 1994, Thagaard 2003)*" (Ibid. s.156).

Problemstillingen omkring anonymitet er blevet løst ved, at det er aftalt at de interviewedes organisationers navne må anvendes i stedet for personnavne.

Åbenhed omkring formålet med bachelorprojektet er et vigtigt udgangspunkt for bachelorprojektets validitet og legitimitet, hvorfor det er vigtigt at interviewene er gennemført efter *informeret samtykke* (Postholm 2005; s.146).

For at sikre interviewenes validitet vil hver respondent især få en kopi af den transskriberede interviewresultat til gennemgang og eventuel kommentar.

Udskrift af interviews er i undertegnedes besiddelse for at overholde de forpligtigelser som indgik i aftalerne forud for interviewene, samt at det ikke vil give mening at indsætte disse i bilagsafsnittet da de grønlandske transskriberinger i helhed ikke er blevet oversat til dansk grundet ressourcemangel, og at indsætte en dansk og to grønlandske transskriberinger ikke ville være konsistent med resten af bachelorprojektets sprogrundlag. Oversættelsen af de anvendte dele fra interviewtransskriberingerne er egne oversættelser, hvor det har været relevant at anvende disse i forbindelse med fortolkning og analyse.

Statistisk materiale

Den gennemgående tråd på henvendelsen til Grønlands Statistik gik ud på, at materialet bør opstilles sådan så den på en nem og tilgængelig måde kan fortolkes og analyseres ud fra de forudsætninger problemformuleringen er argumenteret på, de modtagne talmateriale på den gennemsnitlige beskæftigelse og ledighed for året 2012 på elektrikere er modtaget efter følgende krav:

1. *Hvordan er de distribueret geografisk set?*
2. *Hvor mange af disse personer er under beskæftigelse?*
3. *Hvor mange af disse personer er ledige?*

Parametrene for materialets beskaffenhed i detaljer beror på flere kriterier. *For de første* skal man kunne lokalisere subjekterne på regional basis, den må ikke være i en højere detaljeringsgrad hvor grupper og individer kan lokaliseres til en bestemt by, identitetsbeskyttelsen på enkeltindividerne vejer tungt i en opgave som denne, ligesom den ikke må overskygge opgavens egentlige formål, nemlig, at det er generelle tendenser i risikoen for en forstærket migration som skal tegnes underordnet hvem den enkelte person måtte være.

For det andet skal data vise antallet i beskæftigelse på hovederhverv som det første og bierhverv som det andet taget ud fra totaltallene som har været registreret i gennemsnit i den vidste tidsperiode, ved at vise disse tal med denne metode er det meningen, at det skal kunne bruges i en kvalitativ analyse.

Det sidste kriterium er hvor mange i gennemsnit der på tidsperioden har været ramt af ledighed. Samlet set er det gjort på denne måde, da denne opsætning vil vise grundlaget til udbuds- og efterspørgselsanalysen senere i opgaven.

7 Analyse

Information vedr. samfundet

Grønland fik Hjemmestyre i 1979 efter et folkeafstemning. I juni 2009 blev Selvstyret indført efter Selvstyreloven blev lagt ud til folkeafstemning i november 2008. Selvstyret blev implementeret 21. juni 2009, 30 år efter hjemmestyret blev introduceret for Grønland. (Nøgletal for Grønland, 2014) Grønland er opdelt i 4 kommuner, hvor befolkningen bor spredt i de 4 kommuner:

Grønland styres efter et politisk system som er et demokratisk parlamentarisme i et konstitutionel monarki. Kommunerne styres efter et kommunalt selvstyrelov.

Populationens distribution er ujævn, hvor ca. 30 % af populationen (16.818) bor i Nuuk. Af den samlede befolkning på 56.282 bor der 8.085 i bygderne, mens 48.197 bor i byerne.

Nedenstående tabel viser bosætningsmønstre efter kommune.

Tabel 1 Befolkningstal efter kommune, marts 2014

Kommune	Befolkningstal
Qaasuitsup Kommunea	17.291
Qeqqata Kommunea	9.436
Kommuneqarfik Sermersooq	22.236
Kommune Kujalleq	7.088
Udenfor kommunal inddeling	231
Total befolkning	56.282

Kilde: <http://bank.stat.gl/BEEEST3>

Uddannelsesniveaet i Grønland er lav i forhold til lande i den Nordiske region vi normalt sammenligner os med, således er *"antallet af personer i Grønland med en uddannelse udover folkeskolen på 14.781, svarende til 34,7 % af befolkningen på over 17 år"* (Befolkningens uddannelsesprofil 2012, Grønlands Statistik 27. dec. 2013). for at kunne møde samfundsforandringen bedre forberedt har Naalakkersuisut søsat en uddannelsesstrategi som siger, at *"fra 2025 opnår mindst 70 % af en given ungdomsårgang en erhvervskompetencegivende uddannelse"* (Naalakkersuisut april 2012, *Redegørelse om Naalakkersuisuts Uddannelsesstrategi*)

Den gennemsnitlige personlige indkomst pr. person er pr. 2012: 213.126 kr. Fordelt på kommuner ser den således ud 1) Kommune Kujalleq: 173.179 kr., 2) Sermersooq: 258.997 kr., Qeqqata: 207.257 kr. samt Qaasuitsup: 173.439 kr. (Greenland in Figures 2014, p. 17).

Den overordnede erhvervspolitik er at etablere et flerstrengt erhvervsstruktur, som skal danne grundlaget for en højere økonomisk vækst og flere varige arbejdspladser i den private sektor (Statistisk årbog 2009).

På trods af råstoffernes potentiale er fiskeriet stadig den altovervejende eksporterhverv, følgende er de forskellige erhvervs bidrag til nationaløkonomien:

1. Fiskeriet har eksporteret for: 2.400 mio. Kr.,
2. Turismens andel er på 340 mio. kr.,
3. Øvrige tjenester¹⁵: 1.008 mio. kr.,
4. Øvrige varer¹⁶: 462 mio. kr.

(GA & Copenhagen Economics 2013*, *Fiskeriet Økonomiske Fodaftryk i Grønland*)

Den grønlandske økonomi:

BNP (2005 priser)	mio. DKK
årstal	2012*
BNP	11,5
Import af varer og service	7,7
Total	19,2
Privat forbrug	5,4
Offentlig forbrug	5,9
Bruttoinvesteringer	4,6
Eksport af varer og service	3,4*
Total	19,3

(www.stat.gl, *Greenland in Figures 2014*)

*Summen af eksporttallet i Copenhagen Economics beregninger er på 4,2 mia. Kr. mens den er på 3,4 mia. Kr. i Grønlandsk Statistiks tal, dette er på grund af forskellige årstal, de foreløbige tal for 2013 var ikke beskrevet i Grønlandsk statistiks materiale.

Grønland er geografisk et stort land med få mennesker, bosætningen er spredt udover hele landet, hovedsageligt på kysten, da landets inderste geografi er dækket af 81 % is, mens resten 19% er isfrit. De naturlige ressourcer udover vildtlivet består af: Sink, bly, jernåre, kul, molybdæn, guld, platin, uran, vandkraft, kobber, nikkel og sjældne jordarter.

Der er et rigt dyreliv, som er spredt udover hele landet, selv de arktiske områder har dyreliv.

Grønland er et relativt uudviklet land, transporten foregår over luft og hav, da der ikke er bygget veje eller togskiner imellem byerne. Der findes 16 havneanlæg i byerne og 60 landingsanlæg i bygderne, mens der er 14 lufthavne, 7 heliporte og 37 helistop.

¹⁵ Dækker over: søtransport, lufttransport samt en række forretningsservice, royalties, postvæsen osv.

¹⁶ Dækker over: primært udenlandske skibes bunkring i Grl. og returvarer

Valg af empiri

I dette kapitels forskellige afsnit vil læseren af bachelorprojektet kunne læse den valgte empiri for opgaven.

Det er ikke nogen tilfældighed, at netop efterfølgende empiri er valgt. Set i kontekst til problemformuleringen, som er en kritisk tilgang til hvilke potentielle strukturudfordringer, som jobskabelsen kan skabe for elektrikerne. Derfor har det været essentielt, at den indsamlede empiri er kvalificeret og er af reproducerbar fakta, som med logikkens hjælp efterfølgende kan beskrive et kvalificeret forløb af potentielle hændelser.

Netop empirien skal skabe indsigt i denne logik af konsekvenser af handlingsmønstre som jobskabelsen ved ISUA Iron Ore Project potentielt kan medføre.

Råstoflovens og Mineralstrategiens intentioner i forhold til arbejdskraften

Lovgivningen som berammer udnyttelsen af mineralske råstoffer er Lov nr. 7 af 7. December 2009 om Mineraler og Mineralske Råstoffer (Råstofloven), med senere ændringer, loven trådte i kraft 1. januar 2010. Loven foreskriver iblandt bestemmelserne også hvordan arbejdskraften til de mineralske råstofaktiviteter skal sammensættes.

§18, stk. 1 stipulerer følgende:

”I en tilladelse efter § 16 kan det fastsættes, i hvilket omfang rettighedshaveren skal anvende grønlandsk arbejdskraft¹⁷. I det omfang det er nødvendigt for virksomheden, kan rettighedshaveren dog anvende arbejdskraft fra andre steder end Grønland, når tilsvarende kvalificeret arbejdskraft ikke findes eller er disponibel i Grønland. [...] Stk. 5, ”Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere bestemmelser om forholdene nævnt i stk. 1-4, herunder om afgrænsningen af grønlandsk arbejdskraft og grønlandske virksomheder.” (idem).

Ligesom § 1, stk. 2 beskriver følgende:

”Ved Inatsisartutloven tilstræbes, at aktiviteter omfattet af loven udføres forsvarligt med hensyn til sikkerhed, sundhed, miljø, ressourceudnyttelse og samfundsmæssig bæredygtighed samt hensigtsmæssig og i overensstemmelse med, under tilsvarende forhold, anerkendt god international praksis.” (Inatsisartutlov nr. 7 af 7. December 2009 om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor. (råstofloven))

¹⁷ betegnelsen grønlandsk arbejdskraft har ikke baggrund i etnicitet, men alene i krav om nærmere tilknytning til Grønland: Almindelige bemærkninger til Råstofloven, L_nr_7-2009_bemaerk_dk.pdf

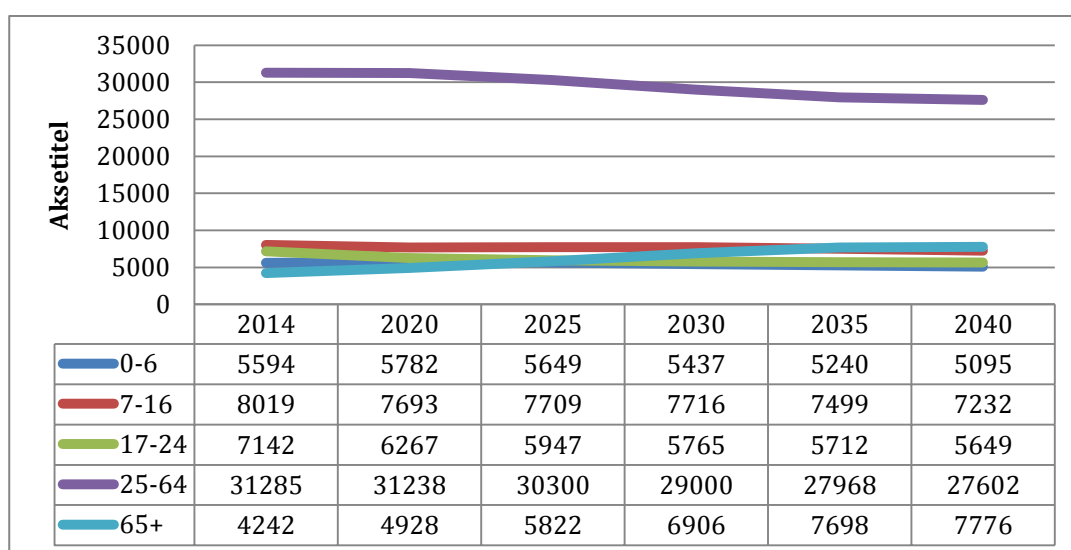
Befolkningsfremskrivning 2014 – 2040 og hvad det betyder for arbejdsmarkedet

De kommende år er for Grønlands fremtid som mineland demografisk set udfordrende, når man alene betragter befolkningsfremskrivningen fra hjemlige forhold. Det kan læses på figur 4 at befolkningstallet for alle aldersgrupper på nær de ældre som skal pensioneres er stagnerende. Skatte og velfærdskommissionen skriver i deres betænkning fra 2011 følgende:

”Grønland står som mange andre lande overfor markante demografiske ændringer, jfr. Skatte- og velfærdskommissionen (2009). Der vil blive flere ældre i samfundet og dermed vil den såkaldte forsørgerkvote stige, dvs. Antallet der skal forsørges (unge og ældre) i forhold til de potentielt erhvervsaktive”. (Vores velstand og velfærd – kræver handling nu; Skatte og Velfærdskommissionens betænkning marts 2011; s.322).

Ved at kigge på tallene for de 0-6 årige er det også klart at tilgangen til folkeskolen på trods af den relative stabilitet i børnetallet vil blive reduceret¹⁸, således vil 5594 børn under 7 år blive til 5095 børn i 2040, det er nedgang på 499 i denne aldersgruppe, mens dem der går i folkeskolen samtidig (7-16 årige) også vil blive reduceret over tid, som betyder at tilgangen til videregående uddannelser også vil blive reduceret, denne aldersgruppe vil blive reduceret fra 8019 i 2014 til 7232 børn og unge i 2040, en relativ stor nedgang i den gruppe som skal de korte, mellemlange og lange videregående uddannelser.

Figur 2 Befolkningsfremskrivning i perioden 2014-2040

¹⁸ Årsagen skal findes i nedgangen i fertilitet og at befolkningen emigrerer

Den grønlandske arbejdsstyrke 2014 – 2040

Arbejdsstyrken (17-64 årige) som på det tidspunkt tallene blev trukket frem fra Grønlandsk Statistikk udgør 38427¹⁹ (68,3% af befolkningen) har forsørgerpligten til de resterende 17855 børn/unge og ældre (31,7%) af en befolkning på 56282 registrerede, i 2040 er denne potentielt af den disponible arbejdsstyrke reduceret til 33251, det er en massiv reduktion på 5176 individer fra den disponible arbejdsstyrke. Konsekvenser er, at i løbet af en generation er arbejdsstyrken som skal forsørge børn/unge og ældre reduceret med hele 13,5% alt imens de ikke erhvervsaktive samtidig er vokset med 12,6%.

Summa-summarum, hvor problemet med forsørgerpligten år 2014 ligger på arbejdsløsheden, som samtidig med ældreomsorgen lægger pres på det sociale system med offentlige transfereringer til de arbejdsløse og pensionisterne, vil denne potentielt blive yderligere presset når antal pensionister øges og samfundet sammen med den enkelte ikke gør noget aktivt for at uddanne den enkelte borger til, at tillægge sig kompetencer som i arbejdslivet kan give afkast i form af skat fra lønnet beskæftigelse, hvis ikke det sker vil den grønlandske arbejdsstyrkes involvering i aktiviteter som vedrører miner ikke blive større end nuværende forventning, som ikke er særlig høj.

Figur 3: Befolkningsfremskrivning 2014-2040 efter køn, aldersgrp_2, fødested og tid

¹⁹ Tallene er totaltal som ikke er fratrukket uddannelsessøgende eller andre som på en ikke specificeret grund er udenfor arbejdsmarkedet

kilde: www.stat.gl

Udbud af fastboende elektrikere pr. 1.1.2013

I denne kapitel skal der gøres rede for det talmateriale som er modtaget fra Grønlands statistik. Talmaterialet er modtaget på baggrund af en anmodning om seneste beskæftigelses- og ledighedstal på fastboende, registrerede aktive²⁰ elektrikere i Grønland, hvorfor lige netop denne opstilling er anvendt skal ses i forhold til hvor stor udbuddet er, som vil kunne efterspørges fra i dette tilfælde London Mining.

I figur 6 er informationerne sat op efter følgende struktur:

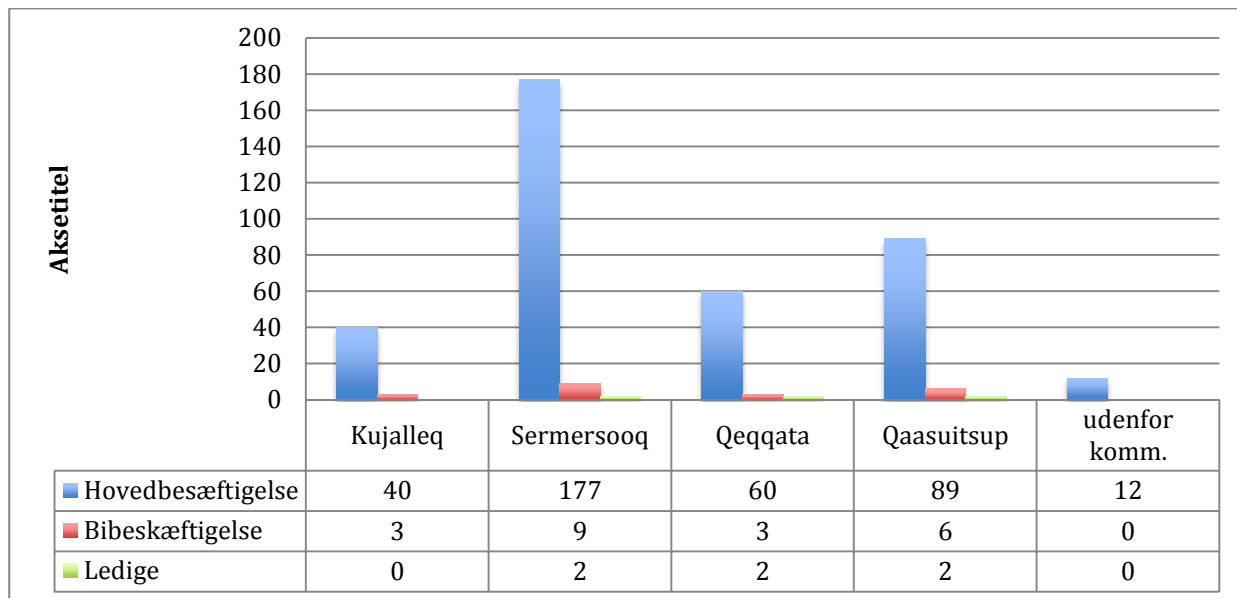
1. Den gennemsnitlige hoved-/ bibeskæftigelse eller ledighed for alle elektrikere (fastboende, samt dem der kun var registreret 1/1 2013)
2. År, Kommune, hovedbeskæftigelse²¹, bibeskæftigelse samt ledige

Summen af fordelingen af registrerede fastboende elektrikere viser, at der var i alt 405 elektrikere i gennemsnit pr. 1.1.2013. Af denne total kan det udledes, at 378 af dem havde elektrikerfaget som hovedbeskæftigelse, fordelingen viser også at 21 af dem havde en anden beskæftigelse end elektrikerfaget (bibeskæftigelse). Ligesom tallene viser at 6 personer i gennemsnit var i ledighed ud af de 405 registrerede aktive, fastboende elektrikere i perioden.

²⁰ Aktive skal i denne sammenhæng forstås, at de registrerede er arbejdsduelige og til disposition for arbejdsmarkedet

²¹ Til definitionen af beskæftigelse samt ledighed refereres til: www.stat.gl/publ/da/AR/201402/pdf/beskæftigelsen%202012.pdf s.2 og www.stat.gl/publ/da/AR/201404/ledighed%20og%20arbejdsstyrke%202012.pdf s. 2

Figur 4: Den gennemsnitlige hoved/bibeskæftigelse eller ledighed for alle fastboende elektrikere, reg. pr. 1.1.2013, fordelt på kommuner

Kilde: Grønlands statistik

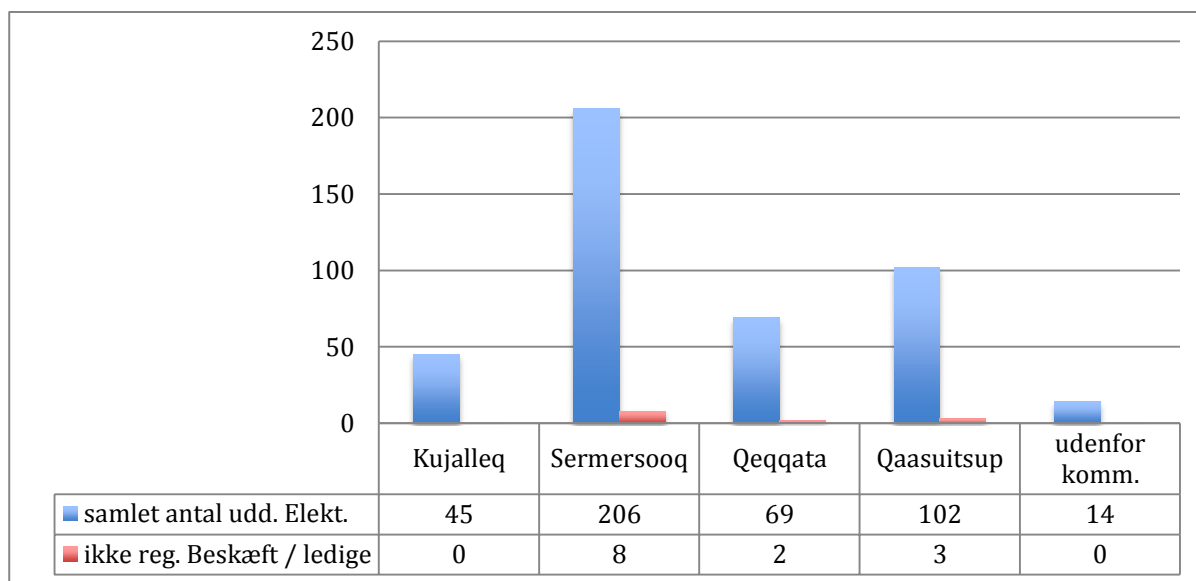
18 – 64 årige personer med højeste fuldførte uddannelsesniveau som elektriker

1. Antal personer for 18-64 år med højeste fuldførte uddannelsesniveau som elektriker (fastboende samt dem der kun var registreret 1/1-013)
2. Cpr dato, Kommune, samlet antal med uddannelse som elektriker (HFU) samt antal der ikke har været registreret som værende i beskæftigelse eller ledighed.

Grafen og tabellen viser, at der pr. 1.1.2013 var 436 personer med den højeste fuldførte uddannelse som elektriker, som i visningsperioden var fastboende i Grønland og var registreret. Af 436 personer med den højeste fuldførte uddannelse boede 45 af dem i Kommune Kujalleq, 206 i Kommuneqarfik Sermersooq, 69 i Qeqqata Kommunea, 102 i Qaasuitsup Kommunea mens 14 af dem var registreret at være boende udenfor kommunal inddeling.

Det viser sig, at 8 ud af 206 med den højeste fuldførte uddannelsesniveau som elektriker ikke var registreret som hverken i beskæftigelse eller i ledighed i Kommuneqarfik Sermersooq, 2 personer havde samme status i Qeqqata Kommunea mens 3 personer i perioden har enten været ikke registreret værende i beskæftigelse eller i ledighed.

Figur 5: Antal personer for alle 18-64år med højest gennemførte uddannelsesnivea som elektriker, fordelt på kommuner

Kilde: Grønlands statistik

Efterspørgsel af Elektrikeren fra ”Isukasia-projektet”

Tidligere er det indirekte nævnt, at Isukasia-Projektets arbejdsstyrke vil være af forskellig national herkomst, VSB'en omkring ISUA Iron Ore Project for London Mining Greenland A/S kommer med en nærmere forklaring på fordelingen i de forskellige faser:

”[...] The following distribution of the labour force has been considered during the first five years of operation: a) 55% employees from Western countries and Greenland (see table 3-1 for more details), b) 45% of employees from China and other Asian countries;

After Five years of mine operation, and based on training programs to be implemented as part of the Isua operation, it is planned to achieve the following distribution of the labour force: a) 45% of employees from Western countries; b) 55% of employees from Greenland; (Grontmij 2013, Social Impact Assessment for the ISUA Iron Ore Project for London Mining Greenland A/S, s. 21).

Isukasia-Projektet er en energiintensiv minedriftsprojekt, det betyder at projektet vil efterspørge en stor del af den hjemmeboende masse af elektrikerne. Medarbejderstaben på elektrikersiden under driftsfasen er på hele 8,3 %, det svarer til 70 elektrikerne af en medarbejderstab på 840 medarbejdere, 70 elektrikerne er 17,3% af den samlede registrerede aktive masse af elektrikerne i Grønland.

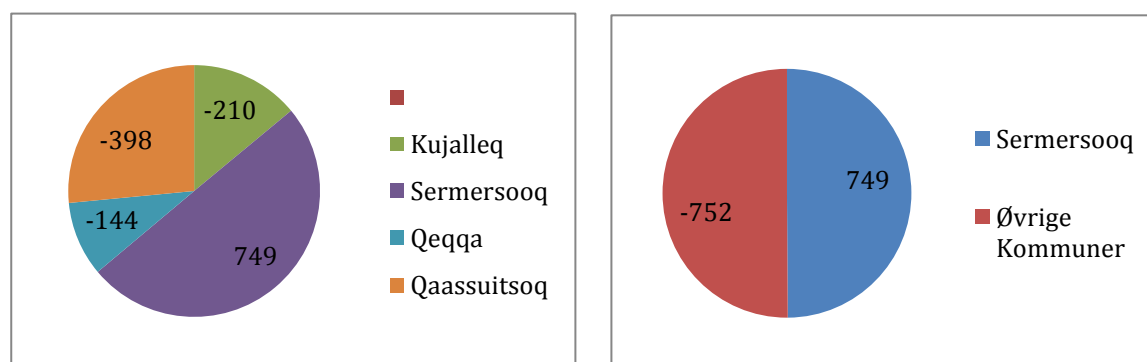
Niras lavede SMV (Strategisk Miljø Vurdering) for Alcoa-projektet²² i 2010, i denne vurdering skriver Niras: ”Grønland har allerede nu mangel på arbejdskraft indenfor stort set alle brancher og i alle dele af Grønland (PØB 2010: 4+15). Derfor vil en smelter og dens behov for arbejdskraft, sætte et yderligere pres på erhvervslivet i resten af Grønland, da de nu skal konkurrere om at tiltrække den samme i forvejen eftertragtede arbejdskraft. [...]” (Niras 2010: SMV regional konsekvensanalyse: s.5).

I sammenligning til Isukasia-Jernmineprojektets efterspørgsel på arbejdskraften under driftsfasen på ca. 840 er arbejdskraftsbehovet for Alcoa beregnet til 600 direkte fuldtidsstillinger ved smelteren.

Den grønlandske mobilitet

Tal fra perioden 2010-2013 viser, at en del af arbejdsstyrken fra kommunerne Kujalleq, Qeqqata og Qaasuitsup migrerer til Kommuneqarfik Sermersooq:

Figur 6: Arbejdsstyrkens nettomigration til Kommuneqarfik Sermersooq fra de andre kommuner 2010-2013, 18-65årige

Kilde: Grønlandsk Statistik dataudtræk

Jeg er af den opfattelse, at mobiliteten spiller en utrolig vigtig rolle i forhold til hvilke bosætningsscenarier vi potentielt vil se i forhold til mineprojekternes placering i forhold til kommunerne, og Naalackersuisuts ønske om anvendelse af den grønlandske arbejdsstyrke i disse. Det er derfor denne afsnits formål, at beskrive mobilitetsundersøgelsens resultater. Mobilitetsundersøgelsen blev udført af grunde som relaterer sig til undersøgelsens felt, mobilitetsundersøgelsens styregruppe hovedansvarlig Rasmus Ole Rasmussen skriver på vegne af arbejdsgruppen følgende:

²² **Alcoa Inc.** (from **Aluminum Company of America**) is the world's third largest producer of **aluminum**, behind **Rio Tinto Alcan** and **Rusal**,[2] with corporate **headquarters** in **New York City**. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Alcoa>)

”Udgangspunktet for arbejdet har i første række været diskussionerne om de mulige konsekvenser af en række påtænkte projekter indenfor storskalaproduktion af råstoffer, eksempelvis planerne om etablering af nye miner, produktion af aluminium, og udvinding af kulbrinter. Ikke mindst spørgsmål vedrørende de mulige befolkningsmæssige konsekvenser sådanne projekter kan vise sig at få, og herunder på sigt vise sig at bidrage til væsentlige omstruktureringer i det grønlandske samfund” (Mobilitet i Grønland, sammenfattende analyse 2010, s. 11).

Det er i bachelorprojektets problemformulering skrevet at hypotesen for projektet er, at åbningen og idriftsættelsen af ISUA Iron Ore Project vil afstedkomme en forstærket tilflytning til Kommuneqarfik Sermersooq, nærmere lokaliseret til Nuuk og dermed fraflytning fra de andre kommuner (byer). For at forstå og analysere denne hypotese skal det derfor i dette afsnit belyses hvordan den grønlandske befolknings flyttemønstre ser ud, og hvilke grunde de giver for flytningerne og ønsket om samme.

7.1.1 Mobiliteten er høj i Grønland

Sammenfatningen af hovedpunkter i mobilitetsundersøgelsen viser, at befolkningen i Grønland er særdeles mobil. Således fastlås det at flytningsmønstret er langt hyppigere i Grønland end andre arktiske og nordiske steder. *”Den grønlandske befolkning er geografisk set særdeles mobilt. [...] Det er langt hyppigere flytningsmønstre end, hvad man finder andre steder i Norden eller i Arktis”* (Mobilitet i Grønland, Sammenfatning af hovedpunkter fra analysen af mobiliteten i Grønland, s.2).

7.1.2 Hvem flytter?

Forskellige faktorer spiller ind over hvem og for hvilken grund flytningen sker. På side 6 i sammenfatningen fremgår det, at uddannelse, udnyttelse af uddannelse og faglige kvalifikationer er væsentlige grundlag for ønsket og realiseringen af flytning, således er mønstret skrevet ned som følger, hvor den første har en større villighed til at flytte og den sidste mindre villig til at flytte:

1. *Længerevarende kompetencegivende uddannelse*
2. *Kortere uddannelse*
3. *Ingen uddannelse (Ibid.; s. 6)*

7.1.3 Spiller demografien en rolle?

Demografien spiller endvidere ind over den tidshorisont nogen forventer at flytte, således er der flere mænd end kvinder som forventer at flytte indenfor en periode af 5 år. (Ibid.: s.8).

7.1.4 Hvorfor flytter arbejdere?

Sammenfatningen skriver videre, at et af det vigtigste grunde til flytning er arbejde, hvad enten det er eget eller partnerens, ligesom det tidligere er nævnt er også uddannelse en vigtig faktor. Udnyttelse af kvalifikationer er en særdeles stor begrundelse at søge andet sted, og her skriver sammenfatningen af opkvalificering, adgang til jobs er vægtige grunde for mændene mens kvinderne ytrer uddannelse og mere udfordrende jobs som årsager. Såvel som indtægter og jobmulighedernes sikring er udslagsgivende for de lavere uddannede, dog er opkvalificering og børns uddannelsesmuligheder som er udslagsgivende for personer med højere uddannelse. Så i disse tilfælde kan grunde stilles op under følgende 4 overskrifter:

1. Udnyttelse af kvalifikationer
2. Indtægter
3. Varige jobs
4. Børns uddannelse (Ibid.: s.10)

Ikke nødvendigvis i den rækkefølge.

Iht. Sammenfatningen er mange respondenter interesseret i at arbejde i nye erhverv, således meldes der i sammenfatningen at *”16 % viser interesse i aluminiumindustrien, 15 % er interesseret i at arbejde for minedrift, 13 % for mineralefterforskning og 12 % olieefterforskning²³. Det er aldersgruppen 26-40 år som viser størst interesse for minedrift. Der skrives således, at det er 13.000 personer ud af en arbejdsstyrke på 37.000 som viser interesse”* (Ibid. S.22).

7.1.5 Hvor ønsker arbejderne at bo ifm. eventuel ansættelse ved et mineprojekt?

Langt størstedelen af arbejdet i Grønland foregår i byer, derfor er man også i hovedtræk bosat og bundet i den by hvor arbejdet foregår, arbejdet sker indenfor normal ’arbejdstid’.

Mobilitetsundersøgelsens sammenfatning skriver, at *”25 % af de adspurgte mener, at det er acceptabelt, at bo hvor man bor nu, og så pendle til arbejdspladsen, dette gør sig gældende for de*

²³ Da der har været mulighed for at svare på flere muligheder kan %’erne ikke adderes

respondenter som ønsker ansættelse ved aluminiumsværket såvel som dem som ønsker beskæftigelse ved mindedrift.” (Ibid.: s.26).

ISUA minen er placeret et fjerntliggende sted, ISUA Iron Ore Project SIA'en skriver, at den er placeret 150km fra Nuuk (Social Impact Assessment for ISUA Iron Ore Project for London Mining Greenland A/S, March 2013, s.26), så der vil under alle omstændigheder være en pendlen frem og tilbage mellem arbejde og hjem by.

På side 30 i sammenfatningen af Mobilitetsundersøgelsen skrives der om, at en sammenlignende undersøgelse på Nordisk og Arktisk regi omkring sammenlignelige projekter har påvist, at selv om undersøgelsen viser, at *en del af dem som ønske at arbejde i pendling baserede ansættelser, så har det vist sig, at arbejdsstyrken ikke er så mobil som antydnet. Derfor vil forestillingen om, at aktiviteter med pendlingsmulighed kan bidrage til bygdens/byens lokaløkonomi, står flere af eksemplerne i modsætning til erfaringer, som peger på, at gode indtægter øger mobiliteten og dermed vandring fra bygder mod uddannelsesstilbud, som kan sikre minearbejdernes børns fremtid.”* (Mobilitet i Grønland, Sammenfatning af hovedpunkter fra analysen af mobiliteten i Grønland, s. 31).

Fortolkning af interviewudskrift

7.1.6 Den lokale arbejdskrafts og de lokale virksomheders involvering ved Isukasia-Projektet

Afsnit 3.4 i VSB'en for ISUA Iron Ore Project for London Mining Greenland A/S behandler emnet arbejdskraftbehovet for ISUA Projektet under anlægs- og driftsfasen.

I overensstemmelse med bachelorprojektets afgrænsning vil afsnittet alene handle om driftsfasen.

Afsnittet vil analysere resultaterne fra interviews med London Mining, herefter LM, Sulinermik

Inuussutissarsiorlut Kattuffiat, herefter SIK og Grønlands Arbejdsgiverforening, herefter GA.

Begge faser i udviklingen af Isukasia – Projektet 1) anlægsfasen og 2) Driftsfasen vil i henhold til

”Social Impact Assessment for the ISUA Iron Ore Project for London Mining Greenland A/S” give

mulighed for lokal involvering i form af serviceydelser fra lokalvirksomheder såvel som direkte

ansættelse som individuel arbejdskraft. *”As stressed by OECD (1996), there is a very close*

connection between the development of business structures and the labour market on one side, and

between labour market and the qualification structure on the other. [...]” (Socio-economic

consequences of large scale resource development – case mining in Greenland; Rasmus Ole

Rasmussen; Published in CASS 2003 course) Således står der i VSB'en for projektet:

”Due to the small population of Greenland and due to the absence of local workers experienced in the operation of large scale mining facilities, the Operation Phase will be staffed for the first five years of operation using a combination local Greenlandic employees and expatriate personnel including North Americans, Europeans, Chinese and other operators from Asia. [...] The key objective is to hire as many local qualified candidates as possible who have successfully completed a minimum educational requirement, and who have a proven ability to learn, and meet other job-specific selection criteria” (Grontmij 2013, Social Impact Assessment for the ISUA Iron Ore Project for London Mining A/S, s.21).

Som tidligere nævnt er bachelorprojektet afgrænset til ”driftsfasen”, hvorfor jeg efterfølgende skal beskrive efterspørgslen på arbejdskraften i denne fase.

Beregninger viser at London Mining vil skabe en efterspørgsel på 840 medarbejdere totalt set i driftsfasen/år, af disse 840 medarbejdere vil ca. 340 medarbejdere være grønlandsk arbejdskraft (Redegørelse om udlændingeområdet, Naalakkersuisut, 2014, s.17). Regnestykket illustreres ved dette udpluk fra Naalakkersuisuts ”Redegørelse om Udlændingeområdet, 2014”: *”Hos London Mining er anlægssummen i alt 14 mia. kr. over tre år. Arbejdsstyrkens størrelse er tidligere beregnet til cirka 370 personer pr. mia. kr. i anlægssum jævnt fordelt over anlægsperioden, og 60 personer pr. år pr. mia. kr. i anlægssum i den efterfølgende driftsperiode. Heraf antages cirka 10 % at være grønlandsk arbejdskraft i anlægsfasen, stigende til cirka 40 % i driftsfasen. Arbejdskraft fra Norden og EU antages at ligge på mindre end 10 % i anlægsfasen og tilsvarende lavt i driftsfasen. Arbejdskraft fra 3. lande vil derfor ligge på cirka 80 % i anlægsfasen og cirka 55 % i driftsfasen”* (Ibid.).

Det er Naalakkersuisuts opfattelse at en udvidet mulighed for den lokale befolkning i de nye væksterhverv vil være en gevinst for den grønlandske udvikling i den mineralske ressource, hvorfor styregruppen under udarbejdelsen af *Tilpasning af Arbejdsstyrken til nye Væksterhverv* skriver og anbefaler, at *”[...] der skal også sættes fokus på omstillingsparathed hos den enkelte i arbejdsstyrken, herunder såvel evne og vilje til faglig og geografisk mobilitet. Forudsætningerne for en samfundsmæssig stærk økonomi er, at arbejdsstyrken hele tiden søger mod de jobs, der giver størst mulig løn og ansvar, således at den menneskelige ressource som indsatsfaktor betales højest muligt. [...] En afgørende faktor for, hvorvidt mineselskaberne har incitament til at vælge grønlandsk arbejdskraft frem for udefrakommende arbejdskraft, er, at disse rotationsomkostninger for grønlandsk arbejdskraft kan konkurrere med rotationsomkostninger for arbejdskraft fra andre*

lande som f.eks. Danmark og Canada.” (Tilpasning af arbejdsstyrken til nye væksterhverv, Bind 1, hovedrapport; 2008, pp. 10, 11).

Under interview med forskellige hovedinteressenter til projektet inklusive ejerne af projektet London Mining spurgte jeg om der var beregninger på behovet for arbejdskraft på driftsfasen:

”Da I beregnede arbejdskraftbehovet under driftsfasen, hvad var jeres resultat?”²⁴

LM: *”Vi regner med når driften er gået i gang at der samlet set vil være ca. 800, selvfølgelig vil nogen rejse og komme tilbage²⁵, på denne måde, men vi vil formentlig løbende have ca. 5-600 medarbejdere ved sitet og bo og arbejde deroppe.”²⁶*

GA: *”Nej, det har vi ikke, vi har ikke lavet beregninger på det. Vi har ikke nogen konkrete beregninger på hvor stor en efterspørgsel der vil være, hvordan det vil påvirke vores virksomheder²⁷. Det vil også helt afhænge af [...] hvor meget vores virksomheder får andel [...], men det er helt klart det vil påvirke os i driftsfasen, på vores virksomheder, og der vil være behov for rekruttering af arbejdskraft udefra [...]”²⁸.*

7.1.7 Antal samtidigt beskæftigede elektrikere i projektet

I denne afsnit vil analysen handle om, hvor mange elektrikere ISUA Iron Ore Project vil have behov for under driftsfasen.

Spørgsmålet som skal besvares lyder:

JP: *Når man læser VSB for ISUA Iron Ore Project for London Mining Greenland A/S kan man udlede, at der vil være behov for mange forskellige fagretninger, og nogle stillinger vil besættes af ikke uddannet arbejdskraft. Har I beregnet ca. Hvor mange elektrikere iblandt arbejdskraften I får behov for?”*

LM: *”Ja vi regner med, at mht. elektrikerne hvis jeg ikke husker forkert der vil være omkring 65-70 elektrikere, derfor skal vi også passe rigtig meget på, da de ikke kun bliver os men også andre som*

²⁴ Bilag 1a, interview: 00:07:57,309 – 00:08:10,033

²⁵ Fly-in-Fly-out

²⁶ Bilag 1a, interview: 00:08:10,033 – 00:08:44,585

²⁷ Medlemsvirksomheder

²⁸ Bilag 1b, interview 00:00:52,291 – 00:02:19,877

skal arbejde med minedrift andre steder i landet også vil have behov for omtrent samme antal f.eks. elektrikere [...].”²⁹

Svarene viser, at jobskabelsen for lokale elektrikere ligger på imellem 65-70 jobs. Elektrikerne vil være en del af ca. 800 beskæftigede, hvoraf imellem 500-650 løbende vil være ved mineområdet og arbejde.

7.1.8 Sammenfatning

Oprettelsen af 800 varige³⁰ arbejdspladser som følge af driften af ISUA Iron Ore Project er i hovedtræk selvfølgelig en positiv tilvækst. Samfundet får tilført 800 arbejdspladser, det vil sige ISUA iron Ore Project vil skabe en efterspørgsel på 800 arbejdere i forskellige faggrupper hvor 70 af disse vil være elektrikere. Tilførslen har dog den *utilsigtede konsekvens*, at arbejdsmarkedet vil blive støvsuget for næsten 1/5 af de beskæftigede elektrikerarbejdsstyrke, dette illustreres ved de forskellige scenarieberegninger på siderne 47 og 48. Som Giddens illustrerer kan: *”praktisk bevidsthed, reflektiv handlingsregulering og handlingsrationalisering give handlingsbegrebet et element af noget rekursivt³¹, noget tilbagevendende, og dermed [...] et reproducerende aspekt. Transformativ kapacitet, diskursiv bevidsthed, utilsigtede konsekvenser samt ikke-erkendte betingelser for nye handlinger indgår derimod som forhold, der kan medvirke til forandring af igangværende rutiner”* (Kaspersen 2001, s. 64).

7.1.9 Ansættelsesform

I denne afsnit vil jeg beskæftige mig med analysen af interviewresultaterne, som handler om beskæftigelse i projektets driftsfase igennem individuel ansættelse.

Spørgsmålet til London Mining var: *”hvilken ansættelsesform vil London Mining anvende, vil I ansætte direkte?”* Ligesom SIK blev spurgt om: *”Hvilket håb har SIK omkring ansættelse af elektrikere ved Isukasia?”*, spørgsmålet til GA lyder: *”Hvilke overvejelser har GA i forbindelse med beskæftigelse for elektrikere ved Isukasia-projektet?”*.

LM: *”Vi tænker selvfølgelig, at der kan forekomme virkelig dygtige personer også elektrikere som ikke er iblandt virksomhedsansatte, disse kan i yderste tilfælde rekrutteres, hvad skal vi sige, det*

²⁹ Bilag 1a; interview: 00:09:09,848 – 00:09:30,467

³⁰ Iron Ore Project er projekteret til 15 års drift, men med mulighed for andre ikke fast definerede antal år

³¹ Gentagende: http://www.denstoredanske.dk/Sprog._religion_og_filosofi/Sprog/Fremmedord/r-rg/rekursiv

skal være på den totalt set nemmeste måde. Og hvis vi så vidt muligt kan give ansvar og pligter af den daglige drift til ansatte, virksomheder og arbejdsgivere vil det være den bedste løsning, og der vil iblandt disse være rigtig dygtige individer som kan tages med, men størstedelen af driften regner vi med vil blive udført af virksomheder.”³²

SIK: ”Der vil ikke kun være elektrikere ved det her. Elektrikere, maskinarbejdere, rørleggere, kokke, tjenere, rengøringsfolk, og også selvfølgelig entreprenør-maskinoperatører, minefolk vil blive anvendt som arbejdskraft der, det vil sige der påregnes omkring 700 medarbejdere vil blive ansat når driften kommer i gang, og SIK kræver at de hjemmehørende skal have fortrinsret til disse stillinger. Når man kigger på det sidste ledighedstal fra Grønlands Statistik er der 4.400 ledige. Derfor er vores håb, at når Isukasia arbejdspladsen kommer op og køre vedvarende at der er gevinster for hele Grønland, dvs. Vores håb ligger heri, at der også vil komme arbejdere fra kysten til Isukasia. Dvs. De hjemmehørende skal så vidt muligt have fortrinsret til beskæftigelse [...].³³”

GA: ”hvilke overvejelser vi har for elektrikerne? Jamen vi har ikke specielle overvejelser for elektrikerne, dvs. Det vil påvirke alle vores brancher, det er ikke sådan vi har gået ind og så har sagt elektrikerne er det største problem, kokkene er ikke nogen problem, det er et problem, det vil være et problem på alle områder ellers, så, vi har ikke sagt elektrikerne er et større problem end andre altså. Det der med at man siger, at det er 40 % her fra landet, eller grønlandsk arbejdskraft eller hvad man nu kalder det, jeg tror ikke på det bliver 40 % fra dag 1, når du går ind i driftsfasen, det bliver en proces. Det vil sige, der kan være hvis vi er heldige så vil der være 10 % den første dag, så det bliver en proces, i den proces da kan man også få opbygget kapaciteten i det her, eller her i landet, og det bliver så både med nogen der komme udefra som bliver fastboende her, så bliver der nogen som bliver uddannet her fra landet, så vi får en større kapacitet, så, jeg tror nogen gange så bliver det også lidt skønneri med det der når man siger 40 %, man vil jo gerne please³⁴ politikerne og det politiske system ved at sige, vi får så og så meget beskæftigelse her fra landet af, man kan sige ved de projekter vi har haft, da har man jo så haft ret stor succes, med grønlandsk beskæftigelse, alle medarbejdere på olivinminen blev rekrutteret her fra landet af, på nær geologerne, der var tre svenske geologer men resten, de var rekrutteret her fra landet. Der var en der var rekrutteret fra Danmark som var født og opvokset i Grønland, boede i Danmark på det

³² Bilag 1a, interview; 00:14:56,661 – 00:16:53,783

³³ Bilag 1c; interview; 00:00:28,514-00:01:58,607

³⁴ At tilfredsstille

tidspunkt, men det vil sige det er jo en succeshistorie. [...] Og det der med bygderne, det gav man meget fokus på, altså dem pegede man på at de skulle arbejde der, men det mislykkedes jo fuldstændig i starten, til sidst i olivinminens projektfase var der jo faktisk nogen, der var to – tre stykker der arbejdede i minen derinde, så det var jo også den proces, der skal et stykke tid til. [...] ³⁵.

7.1.10 Sammenfatning

Hver enkelt elektriker som vil blive ansat ved ISUA Iron Ore Project vil i hovedtræk blive ansat igennem virksomheder i enten Kommuneqarfik Sermersooq eller Qeqqata Kommunea, da den masse af elektrikere som findes i disse kommuner allerede beskæftiges og antallet er tilpasset den aktivitet som findes på nuværende, skal der tilføres de antal elektrikere som skal beskæftiges i ISUA Iron Ore Project. Med denne i mente betyder dette, at den nye efterspørgsel skal hentes andet sted fra, efterfølgende er potentialet for at denne hentes i Kommune Kujalleq og Qaasuitsup Kommunea stor, det betyder dog at den enkelte elektriker skal beslutte sig for, om ”han” vil tage tilbuddet om ansættelse i de andre 2 kommuner, den kyndige agent må tage en beslutning. ”Agenten foretager konstant en reflektiv regulering af den strøm af handlinger, som vedkommende deltager i”. ”Agenten vurderer kontinuerligt, hvad han/hun foretager sig, hvordan andre reagerer og de omstændigheder, hvorunder handling finder sted”. (Lars Bo Kaspersen 2001: Anthony Giddens, *Introduktion til en samfundsteoretiker*, s. 59)

Beslutningen at blive ansat ved ISUA Iron Ore Project end vedkommendes nuværende ansættelse, vil potentielt betyde en pludselig mangel på agenten og vedkommendes kompetence, handlingerne, den sociale praksis og strukturationen af handlinger kan ophøre:

Teorien siger, at strukturer ikke kan eksistere uden fysisk nærvær ”*all social interaction is expressed at some point in and through the contextualities of bodily presence*” (Giddens 1984, p. 297).

7.1.11 De lokale virksomheders involvering i ISUA Iron Ore-Projekt

I denne afsnit vil jeg beskæftige mig med analysen af interviewresultaterne vedrørende beskæftigelse igennem ansættelse ved projektet igennem lokale virksomheder.

Spørgsmålene i dette afsnit til **LM** ligner tidligere spørgsmål, men idet jeg finder det vigtigt at differentiere potentielle svar er spørgsmålene her målrettet omkring planer for grønlandske

³⁵ Bilag 1b; interview GA; 00:03:44,119-00:06:14,027

virksomheders involvering: *Hvilken ansættelsesform vil I anvende, Det er ikke sådan I vil anvende IBA-aftalerne til at lade virksomheder fra Nuuk eller Maniitsoq og give dem ansvar og ikke ansætte enkelte personer direkte?*”

LM: ”Svaret kan lyde som en gentagelse, hvor sagen handler om eventuel individuel ansættelse ved London Mining’s ISUA Iron Ore project, men her er det meningen, at svaret i overensstemmelse med målretningen mod virksomheders involvering i projektet skal forstås med virksomhederne i fokus. Her var svaret, de³⁶ vil blive givet ansvar, selvfølgelig, så de kan udføre arbejdet korrekt og udøve drift iht. resultataftaler, og det vil blive udført igennem underskrift af kontrakt til virksomheden de er ansat i, og ikke igennem individuelle ansættelser, men til ’denne’ firma.³⁷”

GA: *Fordi vi har lagt meget vægt på og sige, at vi skal have de grønlandske virksomheder ind. Fordi så vi får viden her i landet og de grønlandske virksomheder får også behov for at rekruttere arbejdskraft udefra. Fordi du kan sige, alting går jo ikke i stå andre steder, og de virksomheder som vi har Permagreen og andre de har jo tilpasset deres arbejdskraft til den aktivitet man har i byen nu, og hvis de så får ekstra aktivitet så skal de jo have mere kapacitet, og hvor kan de skaffe den fra? Nu ved vi jo godt, at der går nogle tømrere ledige for tiden her fordi der er en stilstand her nu, men for ellers vil det jo være udefra man skal ud og rekruttere om det så skal være arbejdere i byen som man sætter nogen andre derind eller, det er jo sådan set ligegyldigt, man skal ud og rekruttere hvis der kommer større aktivitet.*”³⁸

7.1.12 Hvilke konsekvenser kan der identificeres som følge af Konkurrence på elektrikere imellem LM og lokale virksomheder

Ligesom tidligere spørgsmål danner spørgsmålene til dette afsnit en undren over hvilke konsekvenser ISUA Iron Ore Project vil have på forskellige parametre på arbejdsmarkedet, her skal nedfældes de svar der kom fra respondenterne LM, SIK og GA.

Spørgsmålet til LM lød: *Risikoen for konkurrence på arbejdsstyrken imod den lille arbejdsgiver er til stede, hvis det skulle ske, at en lokal elektrikervirksomhed bliver nødt til at lukke fordi denne ikke*

³⁶ Virksomheder

³⁷ Bilag 1a; interview: 00:14:56,661- 00:15:51,832

³⁸ Bilag 1b; interview, 00:09:18,579-00:09:53,037

kan tiltrække medarbejdere på grund af konkurrence med jer, hvilke planer har I da på tiltag på afhjælpning på denne situation?"

LM: "Ja, spørgsmålet kan selvfølgelig ikke umiddelbart besvares uden besvær, vi er nemlig en privat virksomhed, vi har sagt det sådan at London Mining er kommet ind i Grønland for Grønland, og for at udvikle landets økonomi og vi er klar til at assistere med råstofudnyttelse, derfor er vi ikke interesseret i at ødelægge eller påvirke negativt på nogle måder i andre byer og bygder, men at kunne klare disse på en nem og fleksibel måde i samarbejde med det offentlige og kommuner, regner vi med ikke sådan at de skal kvæles under konkurrencens navn. Det er mit umiddelbare svar, da jeg ikke kan komme med et klarere svar.³⁹

JP: Spørgsmålet til GA på dette emne var: "Du har næsten besvaret næste spørgsmål også, men om du ku' uddybe det, jeres brancheforening for elektrikere ser ud til at skulle konkurrere stærkt med mineindustrien på arbejdskraften. Hvilke udfordringer ser GA på denne problemstilling?:"

GA: "De største udfordringer ved det her, det er jo inflationen, det er jo der, der sker den der stigning på lønniveauet, og hvis det sker, sker det hvis de tilbyder folk alt for høje lønninger på mineområdet, også hvis virksomhederne vil fastholde deres medarbejdere her i byen skal de jo op med lønningerne, og det påvirker så hele samfundet også bliver omkostningerne dyrere til byggeriet også bliver omkostningerne dyrere i servicen, og det vil jo have en negativ effekt på økonomien, og det er nok det jeg kan frygte mest, altså den inflation den kan skabe på en stigning på lønomkostningerne";

JP: Hvad med en eventuelt fraflytning fra de andre kommuner end Kommuneqarfik Sermersooq, dvs. En øget fraflytning fra yderkommunerne til Nuuk på grund af projektet, hvordan ser I på det?";

GA: "Jamen det ser vi jo positivt på, vi håber jo også at langt hen ad vejen kan man sige, at hvis det er at beskæftigelsen er her i landet og det er eller her i byen modsat andre steder hvor der måske ikke er så meget beskæftigelse, hvis vi kan få en større beskæftigelsesgrad ved at der kommer en aktivitet i gang, så er det jo meget positivt at folk flytter der hvor beskæftigelsen er, det ser vi

³⁹ Bilag 1a; interview: 00:16:53,783 – 00:18:54,062

rigtig positivt på, det håber vi på at det vil ske. Og det, ja det ved jeg ikke om du vil, men der har været lavet undersøgelser af Jens Lyberth og Per Kunuk Lynge, de var jo rundt og spørge på et tidspunkt om folk var villige til at flytte fra bygderne og den rapport den endte jo med at sige, at det var man faktisk som jeg husker det i hvert fald. [...].”⁴⁰

JP: ”Ser GA det som en fordel eller ulempe, hvis f.eks. en elektriker i, dvs. En elektrikervirksomhed i en mindre by eventuelt bliver nødt til at lukke fordi de ikke kan rekruttere elektrikere til deres virksomhed pga. London Mining rekrutterer deres medarbejdere?”;

GA: ”Det vil være negativt hvis virksomhederne skal lukke pga. af det, ja, de kan jeg jo ikke sige, men det tror jeg jo ikke at det bliver en aktuel sag, altså, men det kan være virksomheden skal rekruttere elektrikere udefra af, men altså, ja det ved jeg jo ikke. Det vil være negativt hvis de skulle lukke på grund af det.”;

JP: ”Ja, det er jo jeres medlemmer der eventuelt lukker, det er klart.”;

GA: ”Jeg ved godt det kan have en negativ virkning på samfundet altså, [...], jeg har tit sagt til det offentlige, hvis nu man ikke har nogen elektrikere i Nanortalik mere hvad er konsekvensen så for samfundet, hvis det er Nukissiorfiit skal have lavet kablerne til, så skal de jo inddrage folk fra Qaqortoq eller et andet sted fra, og de er jo en større omkostning, så kommer man tilbage til de gamle dage, da vi opbyggede håndværkerbranchen her i landet [...], der var en elektriker der nedsatte sig i Sisimiut, en dansk håndværker som overvintrede deroppe og havde fundet sig en grønlandsk kæreste [...], så startede han sin egen virksomhed, det var den danske Grønlandsministerium rigtig glade for. Men til gengæld kunne ham elektrikereren tage den pris der passede ham fordi, alternativet det var jo at man skulle sende en fra Danmark, det er jo ikke svaret. [...] Jeg synes det er vigtigt man har nogen håndværkere rundt omkring på hele kysten, altså det skal der være.”;⁴⁰

Spørgsmål til **SIK** og svarene følger herefter:

⁴⁰ Bilag 1b; interview: 00:09:53,037-00:12:28,332

JP: ”Lad os sige at lønnen bliver så høj, at elektrikere på trods af at de har familie beslutter sig for at søge om beskæftigelse ved projektet med konkurrence på arbejdsstyrken til følge ved forskellige lokale samfund. Hvilke overvejelser har SIK haft på det?”

SIK: ”Jamen, det bliver konsekvensen ikke! Selvefølgelig skal man regne med at manglen på arbejdskraft vil have en virkning på priser, så de bliver højere ved enkelte byer, dette er der ikke i sig selv intet galt i, man skal også regne med at det vil have en indvirkning på andre priser, når priserne forhøjes, jeg at man derfor blandt andet i Norge monitorer dette meget nøje, blandt andet det der kaldes for Hollændersyge⁴¹, ikke!? Når alle lønningerne forhøjes, at andre priser også forhøjes. Olieeftersforskning/udnyttelse er en storindustri i Norge og lønningerne i olieindustrien kan ikke betegnes at være småpenge, og muligvis blandt derfor på grund af de høje lønninger i Norge er prisdannelsen på andre goder høje, derfor skal man passe nøje på denne side af sagen. Dvs. Det for os det bedste at købekraften ligger på et acceptabelt niveau, for hvad nytter det at vi har høje lønninger og goder koster mere end hvad vi kan præstere i købekraft, det er en af det ting vi skal passe på.”⁴²

7.1.13 Fraflytning fra de andre byer til Nuuk for ISUA-projektet

Arbejdsmarked handler også om bosætning, følgende spørgsmål handler om hvilke overvejelser respondenterne har på en eventuel affolkning af andre byer og en stadigt voksende Nuuk som konsekvens af ISUA Iron Ore Project.

JP: ”Hvad med en eventuel fraflytning fra de andre kommuner end Kommuneqarfik Sermersooq, dvs. En øget tilflytning til Nuuk på grund af projektet, hvordan ser I på det?”⁴³.

LM: ”[...] Medarbejdere i andre mineprojekter vil også være ca. Samme antal, de vil også have et stort behov af arbejdere f.eks. elektrikere, Og hvis vi skulle tømme byerne ville dette være meget svært, derfor vil denne efterspørgsel efter arbejdskraft i samarbejde med arbejdsgivere, SIK og os selvfølgelig også sammen med myndighederne. Dette så vi vidt muligt også forhindrer udtømning af elektrikerne f.eks. her i storbyen også. [...] Vores måde at tænke på må forandres, hvis vi skal

⁴¹ Definition of 'Dutch Disease': Negative consequences arising from large increases in a country's income. Dutch disease is primarily associated with a natural resource discovery, but it can result from any large increase in foreign currency, including foreign direct investment, foreign aid or a substantial increase in natural resource prices.; (<http://www.investopedia.com/terms/d/dutchdisease.asp>)

⁴² Bilag 1c; interview: 00:05:14,119-00:07:12,634; yderligere info relateret til den kan læses i transskriptionen fra stop: 00:08:15;049 – 00:10:34,833

⁴³ Bilag 1b; interview: 00:11:12,078-00:11:25,917

deltage i projekterne her fra landet igennem samarbejde virksomhederne imellem, eller ligefrem igennem fusioner. Min holdning er, at dem der tænker på at ville afgive tilbud på opgaverne allerede nu må begynde at tænke det. Så selvom dette kan være bekymrende er vi ikke så bekymret. [...].⁴⁴

GA: ”Jamen altså det ser vi jo positivt på, vi håber jo også langt hen ad vejen kan man sige, at hvis det er at beskæftigelsen er her i landet, hvis vi kan få en større beskæftigelsesgrad ved at der kommer en aktivitet i gang, så er det jo meget positivt at folk de flytter der hvor beskæftigelsen er, det ser vi rigtig positivt på, det håber vi på at det vil ske. [...]⁴⁵

JP: ”Da jeg spurgte om hvad GA synes om evt. fraflytning fordi selv uden projekterne i dag er der fraflytning, og tallene viser på arbejdskraftssiden på den disponible arbejdskraft, at, de tre kommuner: Kommune Kujalleq, Qeqqata Kommune og Qaasuitsup Kommune har haft en negativ vækst på den disponible arbejdskraft på næsten 800 personer i årene 1. Jan. 2010 – 1. Jan. 2013, mens Kommuneqarfik Sermersooq har haft en positiv vækst på stort set samme antal, og hypotesen er jo, at hvis London Mining starter, så kommer den der migration mod Kommuneqarfik Sermersooq (Nuuk) med en fornyet kraft. Det må jo næsten betyde, at de mindre byer vil blive affolket kraftigt og de ressourcestærke personer vil simpelthen forsvinde og det betyder også en gradvis nedlukning af mindre byer. Hvad synes GA, hvilke overvejelser har I på det, og hvad mener I om det?”⁴⁶

GA: ”Hvis du ser vores rapport (Grønlands Arbejdsgiver Forening 2010, *Selvstændighed - en enorm opgave men ikke håbløs.*) som vi har lavet tilbage for et par år siden, kan man se [...], at det vil ske under alle omstændigheder. Faktisk uden London Mining sker der en migration, folk flytter til større byer, og det er jo positivt. Hvis det er at de får beskæftigelse, som det har været nu her så kan man sige at de her 700 som vi har fået her i Sermersooq kommune, de har jo været ledige også kan man sige, så er det ikke særlig positivt at fordi ingen, hvad skal man sige? En ledig er dyrere i en storby end hvis de bor ude i en bygd, samfundsmæssigt er det dyrere at have boende, så på den måde så kan man sige, det er en negativ effekt af det her, men hvis de kommer ind og har beskæftigelse så er det en positiv effekt. Hvis de kommer fra en situation uden beskæftigelse eller en

⁴⁴ Bilag 1a; interview: 00:09:47,557-00:12:13,286

⁴⁵ Bilag 1b; interview: 00:11:12,078-00:11:50,251

⁴⁶ Ibid.; 00:13:09,942-00:15:48,395

situation med en lavindkomst i yderdistrikt og kommer til storbyen med en højindkomst så vil det være en positiv effekt for samfundet.” 46

JP: ”Du siger at du selvfølgelig også håber på, at der vil flytte nogen til Nuuk af arbejdere, i min lille undersøgelse af migration for årene 2010-2013 inklusive. Imellem de 4 kommuner kan jeg i nævnte tidsrum se, at en stor del af arbejdsstyrken er flyttet til Nuuk, nettoresultatet er i perioden, at Nuuk er vokset i arbejdsstyrke med 749 disponibel arbejdskraft, mens de øvrige kommuner tilsammen er reduceret med 752 disponibel arbejdskraft, denne tilstand har til dels ’sikkert’ relation til byggeaktiviteten i Qinngorput (Nuuk). Men hvis London Mining skulle starte eller når den starter er der risiko for at denne flytningstendens forstærkes, og hvis dette skulle blive tilfældet, lad os sige at de mindre byer bliver ’affolket’ og at arbejderne bliver så få, at dette influerer til resten af lokalsamfundet og at dette vil betyde en yderligere affolkning. Hvad er SIK’s holdning til dette?”⁴⁷

SIK: ”Vore forfædre kunne overleve her i landet fordi de altid flyttede efter fangstdyrene, hvis ikke de havde haft denne livsform ville vore forfædre ikke have overlevet, derfor vil det heller ikke være mærkeligt hvis vore medlemmer skulle finde på at flytte efter der hvor arbejdet er, og jeg mener også at det er naturligt, det kan være konsekvenserne det har du ret i, byerne, flytning fra byerne kan endog være så stor, at der i byerne kan blive så få.. Lad mig tage Paamiut som et eksempel, da fiskeriet i gamle tider gik godt byggede man mange boliger, men i konsekvens af fiskeriet og torsken begyndte at stagnere flyttede Paamiut-beboerne til andre byer for at skaffe sig nye jobs, og resultatet af denne er alt for mange boliger som står tomme, det er også disse ting man skal passe på med. Men vi kan altså ikke bede vore medlemmer som står uden arbejde, om at blive hvor de er, på den anden side vil vi opfordre dem til at rejser derhen hvor de har mulighed for at skaffe sig beskæftigelse. Og det mener jeg også at dette er naturligt. Men jeg er ikke så bekymret for dette, fordi uden at fokusere for meget på London Mining, jeg er selvfølgelig også nødt til at se på hele landet, og jeg regner helt sikkert på at mineprojektet ved Narssaq også startes op, og her regner man også med hvis den starter, at der bliver andre ca. 1000 arbejdspladser, derfor bliver Nuuk og Sydgrønland de to steder som kommer til at trække. Hvis Sydgrønlanderne f.eks. kunne få beskæftigelse i Narssaq så regner jeg med at de vil tage den som første prioritet, så tror jeg

⁴⁷ Bilag 1c; interview: 00:09:40,870-00:11:42,357

nærmere på, at Nuuk i større grad vil blive forsynet arbejdsstyrkemæssigt af Nordgrønlandske ledige.”⁴⁸

7.1.14 Sammenfatning af afsnit 7.1.11 – 7.1.13

London Mining kunne umiddelbart ikke give et fyldestgørende svar på dette, men understreger, at deres interesse ikke ligger i at ødelægge eller påvirke negativt på nogle måder i andre byer og bygder [...]. Konkurrencen vil uden tvivl resultere i forandringsprocesser i de lokale sociale praksisser, agentens handlinger har et dualistisk egenskab, da aktør-struktur-dualismen har et producerende og reproducerende karaktertræk. Disse karaktertræk giver samme dualistiske egenskaber: *”De forener et handlings- og et strukturelement”* ((1984a, s.2) Kaspersen 2001, s54).

Hverken SIK eller GA mener det er et problem, at potentialet for affolkning af en del kompetente medlemmer af et lokalsamfund findes, tværtimod ses det som noget positivt og som noget er ikke er ukendt i Grønland idet: *”Vore forfædre kunne overleve her i landet fordi de altid flyttede efter fangstdyrene.”* 48

En øget tilflytning til Nuuk pga. projektet ses som et positivt træk af GA: *”Jamen det ser vi positivt på, vi håber jo også at langt hen ad vejen kan man sige, at hvis beskæftigelsen er her i landet og det er eller her i byen modsat andre steder hvor der måske ikke er så meget beskæftigelse, hvis vi kan få en større beskæftigelsesgrad ved at der kommer en aktivitet i gang [...]”*. Tilflytningen foregår i forvejen pga. grunde Figur 2, men vil muligvis blive forstærket

Det faktum, at elektrikerne er et af de faggrupper hvor ledigheden generelt er et af de laveste i hele den grønlandske arbejdsstyrke, gør at ansættelse ved ISUA Iron Ore Project kan medføre lokal samfundsmæssig forandring, 70 stillinger ved projektet som skal besættes fra en grundstamme af elektrikerne på 405 er trods alt 1/5 af hele elektrikersamfundet, derudover har denne en familie på et antal som ikke er undersøgt, da feltet er afgrænset til elektrikerne, det kan sandsynliggøres at de også vil flytte når de får muligheden til det (afsn. 7.1.4). Arbejdsstyrken på 70 elektrikerne kan ikke uden omkostninger rekrutteres i et marked uden ledighed, som er tilpasset den nuværende aktivitet, derfor vil virksomhederne i Nuuk og Qeqqata Kommunea (sandsynligvis fra Sisimiut) skulle rekruttere fra Qaasuitsup Kommunea og Kommune Kujalleq for at kunne klare efterspørgslen fra ISUA Iron Ore Project. Dette vil efterlade huller i visse byer.

Den samlede samfundsforandring er muligvis ikke stor på makroniveau, men på mikroniveau er den

⁴⁸ Ibid.: 00:11:49,323-00:14:20438

potentielle risiko for skader væsentlig “*Most social impact specialists stress that it is impossible to detail all dimensions of social impacts – social change has a way of creating other changes. [...]*”

- *People’s way of life – that is, how they live, work, play and interact with one another on a day-to-day basis;*
- *[...] Their community – its cohesion, stability, character, services and facilities; [...]*” (Vanclay 2003, p. 75)

7.1.15 Diskussion af resultater

Det er metodens hensigt, at inddrive den dokumentation som er nødvendig i forhold til problemformuleringen, hypotesen, den anvendte teori i opgaven og opgavens formål som selvfølgelig er statueret igennem problemformuleringen.

Det empiriske materiale, som består af Interviewtransskriptioner, Love, Vejledninger, Befolkningsdata, arbejdsstyrkedata, artikler, webadresser og redegørelser er fundet forskellige steder. Denne afsnits formål er at diskutere resultaterne

Jeg har med Råstofloven og mineralstrategien forsøgt at finde frem til materiale som kan understøtte lovmæssige krav fra Selvstyret til mineselskaberne omkring ansættelse af lokale arbejdere, det har vist sig, at råstofloven er en rammelov som iht. § 18. i loven alene anviser⁴⁹ omfanget af anvendelse af grønlandsk arbejdskraft, som skal bruges i projektet, dette bestemmes allerede ved udstedelsen af licenserne til det forskellige faser i et projekt såvel som igennem IBA-aftaler imellem de offentlige og licensholder. Rammelovens tekst er:

”[...] I en tilladelse efter § 16 kan det fastsættes, i hvilket omfang rettighedshaveren skal anvende grønlandsk arbejdskraft. [...] Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere bestemmelser om forholdene nævnt i stk. 1-4, herunder om afgrænsningen af grønlandsk arbejdskraft og grønlandske virksomheder” (Inatsisartutlov nr. 7 af 7. december 2009, om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor. (Råstofloven), www.lovgivning.gl).

⁴⁹ I Politikens nudansk ordbog defineres ordet anvisning således: sb. –en, -er, -erne 1 *råd og vejledning om hvordan noget skal gøres*

For at kunne danne mig et indtryk af befolkningens størrelse og fremskrivning er arbejdsstyrkens demografi efter alder hentet fra Grønlands Statistik, der er en potentiel arbejdsstyrke på 38.427 personer, formålet med denne type data er at kunne danne et kvalificeret bud på potentialet for fremtidig deltagelse i mineprojektet og potentielle konsekvenser, fremskrivningstendensen af arbejdsstyrken siger at arbejdsstyrken vil blive reduceret mærkbart, og dette tyder på at den lokale arbejdsstyrke ikke "vil kunne" efterleve den efterspørgsel som mineprojektet har i den nærmeste fremtid, og minimum 25 år frem. Som følge af dette vil projektet være nødsaget til at importere arbejdskraft fra Asien og de Vestlige lande, dog med den udsigt at LM regner med at erstatte en væsentlig del af den importerede arbejdskraft med lokale arbejdere (*Social Impact Assessment for the ISUA Iron Ore Project for London Mining Greenland A/S*, 2013, s. 22).

Den Grønlandske arbejdsstyrke har i dag en masse på 38.427 personer som kaldes for den disponible arbejdsstyrke⁵⁰, igennem de næste 25 år hvor Iron Ore Project forventes at være aktiv efter den er anlagt og kommet i driftsfasen, vil denne arbejdsstyrke være reduceret med 5.176 enkeltindivider, det er en reduktion på 13,5 % i løbet af 25 år, disse tal vil potentielt have væsentlige virkninger på bosætningsmønstret, i og med at der fra officiel side og fra arbejdsgiver/tager organisationers side forventes, at arbejdsstyrken tager hen hvor arbejdet og den bedste løn findes, analog Naalakkersuisuts målsætning.

Af den potentielle arbejdsstyrke er bachelorprojektets subjekter elektrikerne, deres masse samt beskæftigelsessituation, det er værd at bemærke at data hos elektrikerne viser, at ledighed næsten er et ukendt fænomen, Kommune Kujalleq har ifølge data: 40 elektrikerne i hovedbeskæftigelse og 3 i bibeskæftigelse mens der ikke var registreret ledige elektrikerne i perioden, Kommuneqarfik Sermersooq havde 177 i beskæftigelse i hovedfag, 9 i bibeskæftigelse og 2 ledige elektrikerne, Qeqqata Kommuneas tal viser: 60 i beskæftigelse i hovedfag, 3 i bibeskæftigelse og 2 ledige, mens Qaasuitsup Kommunea havde 89 elektrikerne som arbejdede i deres hovedfag, 6 var beskæftiget i bifag og 2 var registreret som værende i ledighed, udenfor kommunal inddeling var 12 beskæftiget i hovedfaget og ingen hverken i bibeskæftigelse eller ledige.

af denne grund vil denne have konsekvens for lokalsamfundene såfremt hypotesen holder stik, den kyndige elektriker og dens service vil være forsvundet fra lokalsamfundet og den mangel vil i

⁵⁰ Den del af den disponible arbejdsstyrke som reelt er udenfor arbejdsmarkedet pga. forskellige årsager, såsom uddannelse, førtidspension er ikke fratrukket tallene, så tallene er reelt markant lavere end hvad tallene viser.

yderste konsekvens betyde en styrkelse af den i forvejen løbende udflytning fra både Qaasuitsup og Qeqqata Kommunea samt Kommune Kujalleq.

Potentielle scenarier i forbindelse med alle 70 elektrikere ansat lokalt, med de fleste elektrikere ansat fra de svage kommuner Qaasuitsup Kommunea samt Kommune Kujalleq:

Tabel 2: elektrikernes beskæftigelsessituation i Qaasuitsup Kommunea og Kommune Kujalleq

Kommune	Basistal i beskæftigelse	Ledige
Qaasuitsup Kommunea	89	2
Kommune Kujalleq	40	0
Qeqqata Kommunea	60	2

Efterspørgslen af elektrikere fra ISUA Iron Ore Project er på 70 elektrikere.

Hvis vi følger migrationstabellen fra problemformuleringen, så vil tilgangen til ISUA Iron Ore Project fra de øvrige kommuner se således ud, såfremt majoriteten hvis ikke alle positioner til elektrikerne besættes af elektrikere fra andre kommuner end Sermersooq (iht. hypotesen):

53 % vil komme fra Qaasuitsup Kommunea, 19 % vil komme fra Qeqqata Kommunea og 28 % vil komme fra Kommune Kujalleq, i rede tal vil Isukasia derfor ansætte:

37,1 elektrikere fra Qaasuitsup Kommunea, 13,3 elektrikere fra Qeqqata Kommunea og 19,6 elektrikere fra Kommune Kujalleq. Sådan en scenarie vil have væsentlige konsekvenser for lokalsamfundene i de nævnte kommuner. Det vil given denne hypotetiske scenarie af elektrikere i beskæftigelse i nævnte kommuner:

Tabel 3: Hypotetisk scenarie når LM er kommet i drift

Kommune	I beskæftigelse ved LM
Qaasuitsup Kommunea	52
Kommune Kujalleq	20
Qeqqata Kommunea	49

Tager vi der imod mobilitetsundersøgelsens resultater og leger med, at 13 % af hele elektrikerstanden vælger at tage arbejde ved ISUA Iron Ore Project, så vil 53 grønlandske

elektrikere tage ansættelse og tager vi så endvidere udgangspunkt i bachelorprojektets hypotese i beregningen af hvor mange af de 70 efterspurgte elektrikere som vil blive besat af grønlandere så har vi tal, som fortæller følgende:

Tabel 4: scenarie med 13 % af hele den lokale elektrikerstand ansat ved LM

Kommune	Basistal i beskæftigelse tre af kommunerene	Ansæt ved LM	Resultat for kommunerne
Qaasuitsup Kommunea	89	28	61
Kommune Kujalleq	40	15	25
Qeqqata Kommunea	60	10	50
Fremmede arbejdere		17	

Resultatet er, at Qaasuitsup Kommunea vil komme til at mangle 28 elektrikere, 15 vil mangle fra Kommune Kujalleq mens 10 vil blive taget fra Qeqqata Kommunea. Disse elektrikere skal stadigvæk skulle erstattes, da baseline for antal ansatte elektrikere i forvejen er tilpasset markedet, det vil sige aktiviteterne i byggebranchen er tilpasset den aktivitet man har i de forskellige byer, og idriftsættelsen af ISUA Iron Ore Project betyder ikke at denne aktivitet vil blive formindsket, snarere tværtimod 38.

Scenarierne er som sagt hypotetiske, da der selvfølgelig også vil blive ansat et ukendt antal elektrikere fra Kommuneqarfik Sermersooq, Ejerne af projektet siger, at Naalakkersuisut havde henvist ejerne til at snakke med virksomheder i Qeqqata Kommunea og Kommuneqarfik Sermersooq i første instans. Med denne hypotetiske scenarie betyder det dog, at der vil ske væsentlige forandringer i demografien i Qaasuitsup Kommunea, Qeqqata Kommunea og Kommune Kujalleq, en tilførsel af samme antal elektrikere som flytter, vil simpelthen være nødvendig for at kunne opretholde en lignende struktur. Hvis ikke dette sker, vil dette medføre en affolkning 47.

Mobilitetsundersøgelsen viser, at borgerne i Nordiske og Arktiske lande har svaret ved en undersøgelse, at langt de færreste vil acceptere at blive boende der hvor de bor nu, således er det alene 25 % som mener, at det er acceptabelt at blive boende og pendle frem og tilbage til arbejdspladsen, denne information giver en logisk slutning at en anden procentdel vil ønske at flytte hen hvor arbejdet er, denne sidste dels eksakte størrelse er ikke undersøgt i dybden (afsn. 7.1.5).

Erfaringer fra andre arktiske og Nordiske lande viser, at så snart arbejderne har fået økonomien bragt i orden og de har råd til at flytte, så flytter de dertil hvor arbejdet fysisk er placeret, eller i nærheden (afsn. 7.1.5).

Citatet ovenfor viser, at anlæg og drift af ISUA Iron Ore Project vil medføre en øget tilflytning til nærheden af hvor projektet ligger, tilfældet i denne projekt er Nuuk. Denne tilfælde vil medføre en forandring/dekonstruktion af de kendte strukturelle praksisser hvor arbejdet udføres med praktisk bevidsthed, som findes i de byer/bygder de elektrikere kommer fra, denne interaktion imellem agenterne vil blive bragt til ophør, social praksis og dens efterfølgende strukturation skal nemlig ske i øjeblikket, hvis ikke dette sker vil denne som sagt ikke kunne produceres og reproducere.

Forandringsprocesser i bosætning følger af individuelle ønsker og personlige ressourcer samt kapacitet for muligheden for at flytte, eller om man er tvunget til at blive hvor man er. Bosætning bestemmes også af hvor det mest attraktive arbejde og ønsket om bedre muligheder for børns uddannelse, derfor vil migration være en naturlig og nødvendig konsekvens af ISUA Iron Ore Project, det er også behovet for opretholdelsen af livet som har gjort at grønlandere historisk set har overlevet den barske natur og levevilkårene heroppe i arktiske Grønland:

”Vore forfædre kunne overleve her i landet fordi de altid flyttede efter fangstdyrene.” 48

Ligeledes finder GA denne potentiale som en positiv udsigt, da det vil betyde lokal beskæftigelse, og produktion af erfaringer såvel som kundskaber som kan bruges igen ved lignende projekter på en anden tid, lokalitet:

”Hvis de kommer fra en situation uden beskæftigelse eller en situation med en lavindkomst i yderdistrikt og kommer til storbyen med en højindkomst så vil det være en positiv effekt for samfundet.” 46

Denne beskrivelse viser, at agenten er et menneske med transformativ kapacitet, det vil sige magt til at intervenere eller afholde sig fra intervention – med andre ord med muligheden for at handle anderledes, handlinger er som oftest rutiner, hvor disse brydes fremkommer motiver som konsekvens af særlige situationer. London Mining og ISUA Iron Ore project er en særlig situation som giver agenten en mulighed for at handle anderledes end vanlig. Diskursiv viden/bevidsthed

opstår ved refleksion over handlinger. Agenten bliver i stand til at udtrykke og forklare handlingen verbalt, det har den konsekvens at agenten bliver i stand til at ændre handlinger.

”praktisk bevidsthed, refleksiv handlingsregulering og handlingsrationalisering giver handlingsbegrebet et element af noget rekursivt, noget tilbagevendende, og dermed [...] et reproducerende aspekt. Transformativ kapacitet, diskursiv bevidsthed, utilsigtede konsekvenser samt ikke-erkendte betingelser for nye handlinger indgår derimod som forhold, der kan medvirke til forandring af igangværende rutiner” (Kaspersen 2001, s. 64).

Teoriens anvendelse i forhold til empirien og analysen

Følgende afsnit skal forklare teoriens anvendelse så den kan relateres til empirien og analysen af denne.

De kyndige og vidende agenter i denne bachelorprojekt er følgende:

1. Elektrikeren, og de medvirkende individer i lokalsamfundet
2. London Mining

Strukturen er det sociale handlingsarena de kyndige og vidende agenter har struktureret til et system af normer og regler igennem den sociale praksis de udfører. Strukturen forgår uden den sociale praksis i det omkringliggende samfund. Det illustreres ved, at Giddens beskriver strukturationen på følgende måde: *”To say that structure is a ‘virtual order’ of transformative relations means that social systems, as reproduced social practices, do not have ‘structures’ but rather exhibit ‘structural practices’ and that structure exists, as time-space presence, only in its instantiations in such practices as memory traces orienting the conduct of knowledgeable human agents. [...] Those practices, which have the greatest time-space extension within such totalities can be referred to as institutions”* (Giddens 1984, s. 17).

For at illustrere teorien i kontekst til bachelorprojektet, skal jeg komme med følgende forklarende beskrivelse:

I denne fremstilling er elektrikeren den kyndige og vidende agent. Agenten har den viden som vedkommende har tilegnet sig som kundskab igennem et teoretisk og praktisk forløb, agentens kyndighed og viden er nødvendige kompetencer i et lokalsamfund (struktur), idet deres arbejde udføres i henhold til gældende lovgivning. Uden den sociale praksis som agenten udfører i et *time-space* tilstedeværelse, fordi elektrikeren har fået ansættelse i ISUA Iron Ore Project vil den sociale

praksis som manifesterer 'strukturationsprocessen' ophøre, dvs. Når borgeren på grund af ødelæggelse i elektriske apparater⁵¹ skal bruge elektrikerens færdigheder for at få apparatet til at fungere igen, opstår der en strukturationsproces som institutionaliserer et system af gensidig afhængighed, borgeren er sammen med elektrikerens derved medvirkende til at producere og reproducere elektrikerens og dens virksomhed som et selvstændigt system, og på et højere niveau lokalsamfundet, som de begge er en del af og opretholder. Agent, handling, struktursystem mv. har alle samme dobbeltegenskaber, som er den reproducerende egenskab => Struktur – dualisme => social praksis. (Kaspersen 2001, s. 54).

Ovenstående social interaktion er et rutineret interaktionsmiljø, udført af agenter uden videre tanke på hvordan opgaverne løses, handlingerne ligger på det praktiske bevidsthedsniveau, handlinger med ubevidste, reflektive formål.

Strukturer kan ikke eksistere uden praksis "*all social interaction is expressed at some point in and through the contextualities of bodily presence*" (Giddens 1984, s. 297) – menneskelig handling. De eksisterer således kun når vi reproducerer dem gennem praktisk bevidste og/eller diskursive bevidste handlinger, som er beskrevet ovenfor. Samtidig er det vigtigt at påvise strukturernes 'tvehed', på den ene side kan vi henviser til dem, som det som motiverer vores adfærd i determinerede situationer (eks. handelssituation el. lign.), men på den anden side kan mere eller mindre bevidste ændringer eller tilpasninger i adfærd medføre strukturelle ændringer.

De tre handlingsniveauer som er beskrevet tidligere er elementer i et handlingsproces, de fremstår som tilbagevendende aktiviteter (reproduktion, Giddens 1984). Den sociale praksis som konsekvens af handlingerne gør, at borgeren får sine elektriske apparater repareret, den utilsigtede konsekvens er at handlingsmønstrene reproducerer og opretholder et system som en institutionaliseret struktur, hvor virksomheden med elektrikerens såvel som de individer som konstituerer lokalsamfundet eksisterer som gensidigt afhængige producerede/reproducerede strukturationsprocesser, hvor menneskets handlinger på samme tid strukturerer og er struktureret af samfundet (Kaspersen 2001, s. 52), alt fordi de begge har behov for hinanden for at eksistere, en såkaldt '*dualitet*' (Ibid.). En ændring af adfærdsmønstrene fra et af agenterne vil medføre et stop i strukturationsprocessen (f.eks. hvis elektrikerens får ansættelse ved ISUA Iron Ore Project) hvis den ene tages ud af denne proces, hermed vil denne medføre en termination i det strukturproducerende egenskaber og dermed tab af det reproduktive egenskaber til følge. Det er ikke elektrikerens ansvar at skulle opretholde

⁵¹ som kræver en institutionaliseret kompetence til at reparere denne apparat

samfundsstrukturen med det system som opstår på baggrund af de handlinger agenterne udfører, blot er elektrikerens som beskrevet ovenfor en del af den sociale praksis som konstituerer lokal/samfundet. Dette illustreres ved at Giddens introducerer begrebet ”*utilsigtede konsekvenser*”. Når elektrikerens beslutter sig for at søge ansættelse ved ISUA Iron Ore Project som følge af efterspørgsel fra denne, betyder det ikke at efterspørgslen fra borgeren i lokalsamfundet ophører, tværtimod efterspørgslen vil forblive, det betyder egentlig at udbuddet af kompetencen som efterspørges efterfølgende vil mangle, hvorfor den sociale praksis som udfoldes imellem efterspørgeren og udbyderen er ophørt. Denne udeblivende sociale praksis har den virkning, at produktionen og reproduktionen ophører med den konsekvens, at strukturationen og de sociale rum ophører, i yderste konsekvens kan ophøret af strukturationen medføre manglende serviceniveau, som yderligere kan medføre en forstærket affolkning af lokalsamfundet. Dette illustreres af Vanclay ved at beskrive potentielle konsekvenser ved forandringsprocesser som følge af ”aktiviteter”⁵² *“Most social impact specialists stress that it is impossible to detail all dimensions of social impacts – social change has a way of creating other changes. [...]*

- *People’s way of life – that is, how they live, work, play and interact with one another on a day-to-day basis;*

[...] Their community – its cohesion, stability, character, services and facilities; [...]” (Vanclay 2003, ss. 74-75)

8 Konklusion

Indledningsvis skulle følgende spørgsmål besvares:

- 1. Hvad er den forventede jobskabelse for lokale elektriker ved Isukasia-Projektet?**
- 2. Hvilke potentielle konsekvenser har den politiske målsætning om mest mulig involvering af lokal arbejdskraft, med elektrikerfaget som eksempel?**

For at besvare problemformuleringens spørgsmål, er en række underspørgsmål ved interviews fremsat.

Første interviewspørgsmål til de afgrænsede interessenter ejerne af licensen til mine London Mining var: *”Da I beregnede arbejdskraftbehovet under driftsfasen, hvad var jeres resultat?”*. og *”Når man læser VSB for ISUA Iron Ore Project for London Mining Greenland A/S kan man udlede*

⁵² Aktiviteter kan være storskalaprojekter eller andet af en dimension som har væsentlig potentiale til at påvirke ”sociale settings” i et lokalsamfund eller samfund som helhed

at der vil være behov for mange forskellige fagretninger, og nogle stillinger vil besættes af uuddannet arbejdskraft. Har I beregnet hvor mange elektrikere iblandt arbejdskraften I får behov for?”.

Andet spørgsmål som var kombineret sammen med spørgsmålene til de to andre respondenter var:

”Hvilken ansættelsesform vil London Mining anvende, vil I ansætte direkte? Ligesom SIK blev spurgt om: ”Hvilket håb har SIK omkring ansættelse af elektrikere ved Isukasia?”, spørgsmålet til GA lyder: ”Hvilke overvejelser har GA i forbindelse med beskæftigelse for elektrikere ved Isukasia-projektet?”. Kombineret med spørgsmål som lyder: ”Hvilken ansættelsesform vil I anvende, de er ikke sådan I vil anvende IBA-aftalerne til at lade virksomheder fra Nuuk eller Maniitsoq og give dem ansvar og ikke ansætte enkelte personer direkte?”.

Spørgsmål 5 til besvarelse: ”Risikoen for konkurrence på arbejdsstyrken imod den lille arbejdsgiver er til stede, hvis det skulle ske, at en lokal elektrikervirksomhed bliver nødt til at lukke fordi denne ikke kan tiltrække medarbejdere på grund af konkurrencen med jer, hvilke planer har I da på tiltag for afhjælpning på denne situation”. Denne spørgsmål kan besvares sammen med næste spørgsmål som lyder: ”Hvad med en eventuel fraflytning far de andre kommuner end Kommuneqarfik Sermersooq, dvs. En øget tilflytning til Nuuk på grund af projektet, hvordan ser I på det?”.

Således konkluderes:

§ 18 i Råstofloven berammer i hvilken omfang grønlandsk arbejdskraft skal anvendes: ”I en tilladelse efter § 16 kan det fastsættes, i hvilket omfang rettighedshaveren skal anvende grønlandsk arbejdskraft” (Inatsisartutlov nr. 7 af 7. december 2009 om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor. (råstofloven)) og dette vil derfor alene bero på den licens og de vilkår som er indeholdt i licensen, de såkaldte ToR⁵³.

VSB'en for the ISUA Iron Ore Project for London Mining Greenland A/S viser, at London Mining har til hensigt at anvende omkring 840 grønlandske medarbejdere ved Isukasia-Jernmineprojektet, hvoraf imellem 500 – 650 arbejdere vil være på sitet løbende. Projektet er et mineraludnyttelsesprojekt hvor produktionen vil foregå ved højintensiv brug af energi, denne form for produktion gør at London Mining vil have behov for ca. 70 elektrikere. Opgaverne ved industrielektrikere kan være: 1) installationsteknik, 2) styrings- og reguleringsteknik, 3) kommunikationsteknik og 4) Bygningsautomatik.

⁵³ Terms of References, som stipulerer de vilkår som virksomhedens skal implementere sit virke

Den foretrukne ansættelsesform er ansættelse via de virksomheder som skal servicere minen og de operationer som vil foregå i minen.

Der er en aftagende størrelse i arbejdsstyrken, Fertiliteten på tilbagetog med følgevirkning på reduktion af tilgangen til folkeskolen og dens nedadgående output, og sidst men ikke mindst er der den tiltagende antal ældre som kommer på pensionsalderen det næste 25år.

Den aftagende størrelse på arbejdsstyrken fordrer, at Grønland som mineland ikke kan komme udenom import af fremmed arbejdskraft, når bare én mine realiseres.

Summen af fordelingen af registrerede aktive elektrikere viser, at der var i alt 405 elektrikere i gennemsnit i Grønland pr. 1.1.2013. London Mining ISUA Iron Ore Project vil gøre et indhug på 17,2 %, ca. en femtedel af den registrerede masse af elektrikere.

Ifølge data fra Grønlands Statistik var landsdistributionen for elektrikere med den højeste gennemførte uddannelse som følger: 45 elektrikere var bosat i Kommune Kujalleq, der var ingen ledige elektrikere iblandt; i Kommuneqarfik Sermersooq var 214 elektrikere registreret, af dem var 206 i beskæftigelse mens 8 ikke var registreret som værende i beskæftigelse eller ledige; Qeqqata Kommunea havde i perioden 71 elektrikere registreret hvor 69 af dem var i beskæftigelse mens 2 ikke var registreret som værende i beskæftigelse eller ledige; Qaasuitsup Kommunea havde totalt set 105 elektrikere registreret med den højeste gennemførte uddannelse, af disse var 102 registreret som værende i beskæftigelse mens 3 ikke var registreret som værende i beskæftigelse eller i ledighed, og sidst var 14 elektrikere registreret i kategorien udenfor kommunal inddeling⁵⁴, alle registrerede elektrikere var registreret værende i beskæftigelse. Ifølge Niras har Grønland allerede nu stort mangel på arbejdskraft [...] derfor vil arbejdskraften inklusive elektrikerne blive sat under yderligere pres på erhvervslivet i resten af Grønland.

Et (lokal)samfund består af forskellige aktører med forskellige kompetencer, med betydning for forholdet imellem aktørerne og strukturens evne til at opretholde sig selv som (lokal)samfund. Dersom forholdet mellem den handlende aktør og de samfundsmæssige institutioner og strukturer forrykkes⁵⁵, vil der opstå et kompetencemæssigt tomrum i (lokal)samfundet, som i yderste konsekvens vil betyde en langsom affolkning af (lokal)samfundet.

⁵⁴ I øjeblikket er Thule Air base den eneste? Kategori som kan kaldes for at være udenfor kommunal inddeling

⁵⁵ Skal læses som at ansættelse i Isukasia-projektet betyder at vedkommende kompetence kommer til at mangle i lokalsamfundet

Mobiliteten er høj i Grønland, grunde til at flytte nævnes til at være forskellige hvor uddannelse, udnyttelse af uddannelse og faglige kvalifikationer er de mest væsentlige grundlag for ønsket om at flytte og realisere flytningen. Mobilitetsundersøgelsen viser også, at flere mænd end kvinder forventer at flytte. For dem som ønsker at flytte lægger til grund for deres flytteønsker udnyttelse af faglige kvalifikationer, som følger af at der skal være arbejde, hvorfor flytning efter arbejde må forudsætte at der er arbejde at søge. Endvidere skrives der, at børns uddannelse er vigtige beslutningsgrundlag, derfor kan ønskerne stilles op på følgende 4 overskrifter: 1) udnyttelse af kvalifikationer, 2) indtægter, 3) Varige jobs og 4) børns uddannelse.

Bosætningen og antal borgere i de forskellige beboede byer og bygder har altid fluktueret, forskellige årsager kan gives til grund for fluktuationen af borgerantallet de forskellige bosteder, men langt størstedelen af arbejdet foregår i byerne/bygderne, derfor er bosætningen primært også bundet de steder.

25% af de adspurgte mener det er ok, at pendle frem og tilbage mellem arbejde og hjemby ved ansættelse ved aluminiumsprojektet eller ved beskæftigelse ved minedrift. Ved en undersøgelse om mobilitet i Nordisk og Arktisk regi omkring sammenlignelige projekter har det dog vist sig, at arbejdsstyrken ikke er så mobil som antydnet, det er derfor erfaringen at gode indtægter samt andre gode muligheder fører mod vandring mod byer, hvor minearbejdernes børn kan sikres bedre uddannelses tilbud, i dette tilfælde må det betyde, at når London Mining starter og arbejderne får penge under hænderne, at de vil flytte til f.eks. Nuuk som har meget bedre uddannelses tilbud end andre byer i Grønland.

Hovedmålet er at ansætte så mange lokale arbejdere som det er muligt, hvor målet de første 5 år er 40 % lokal beskæftigelse. Iht. London Minings svar på spørgsmålet vil beskæftigelse primært og hovedsageligt ske igennem de virksomheder som kommer til at være en del af IBA-aftalens kontrahenter⁵⁶, muligheden for at blive ansat individuelt og direkte til London Mining vil iht. til de svar som LM afgiver være svær, individuel ansættelse vil alene kunne ske til særligt dygtige personer.

Den Grønlandske lovgivning giver ikke direkte positive særrettigheder for den lokale befolkning til at blive ansat ved storskalaprojekterne, den grønlandske lovgivning stipulerer alene, at: *"I en tilladelse efter § 16 kan det fastsættes, i hvilket omfang rettighedshaver skal anvende grønlandsk*

⁵⁶ sb. -en, -er, -erne; en person der indgår kontrakt, kontrahentaftale; Politikens Nudansk Ordbog med etymologi; p.752; 2005

arbejdskraft. [...]” (s. 7-18). Det er derfor undertegnedes opfattelse, at dette alene kan ske via ToR⁵⁷ eller ved IBA-aftalen at sikre om et mineprojekt i Grønland skal ansætte grønlandsk arbejdskraft⁵⁸.

Naalakkersuisuts holdning er den, at de nye væksterhverv skal være en gevinst for samfundet, [...] hvorfor arbejdsstyrken hele tiden må søge mod de jobs, der giver størst mulig løn og ansvar.

GA siger at vi skal have de grønlandske virksomheder ind, dette skal ske for at forankre viden her i landet, derudover får grønlandske virksomheder behov for at rekruttere arbejdskraft udefra.

SIK håber på at også folk fra kysten ansættes og rejse til Isukasia, men der er en ting som bekymrer SIK, og det er, når mange uddannede f.eks. får ansættelse ved projektet, så vil vi komme til at mangle hjemmehørende uddannet personale i byerne.

Det er nu besvaret, at der kommer til at arbejde ca. 65-70 elektrikere ved projektet, det er 17,2 % af de registrerede aktive elektrikere som findes i Grønland.

Det er svært at forestille sig, at der ikke bliver konkurrence omkring arbejdskraften imellem ISUA Iron Ore Project og lokale virksomheder, både offentlige og private virksomheder beskæftiger allerede i dag elektrikere, hvor arbejdsløsheden blandt disse er lavt, da stort set alle elektrikere kan finde beskæftigelse. Direkte konsekvenser på denne kan være: En øget tilflytning til Nuuk, lønningerne presses op. SIK og GA's holdning er den, at det er positivt hvis der sker en tilflytning til Nuuk (Sermersooq), SIK laver en analogi på potentielle fraflytninger fra de svagere kommuner på, at *”vore forfædre kunne overleve her i landet fordi de altid flyttede efter fangstdyrene [...]”*, dog tror de på, at Nord- og Midt-grønlænderne vil tage beskæftigelse ved ISUA Iron Ore project mens Syd-grønlænderne formedelst vil søge beskæftigelse ved Kvanefjeldsprojektet, når den startes op. SIK og GA ser ingen problemer i en eventuel affolkning.

I det konkrete spørgsmål som er rejst i forbindelse med problemformuleringen og efterfølgende underspørgsmål ved interviewene, føler jeg at jeg med rimelig sikkerhed kan konkludere at hypotesen, at den potentielle migration mod Nuuk potentielt kan blive forstærket med affolkning af svagere kommuner til følge. Ifølge Giddens er menneskets handlinger ikke på samme tid struktureret og strukturerende for samfundet. Sagt på en anden måde, struktur er ikke facit af individets handling, ligesom individet ikke er facit af strukturen, men der er tale om ”strukturationsproces” af den samspil som foregår imellem individ og struktur. Giddens eksemplificerer dette ved at beskrive følgende:

⁵⁷ Licensvilkår

⁵⁸ Det skal noteres, at undertegnede alene har taget denne konklusion igennem overvejelser med grundlag i ”Råstofloven”

”når Tina er i skole, er hun qua sine handlinger medvirkende til at producere og reproducere skolen som et selvstændigt system, og på et højere niveau hele uddannelsessystemet. Samtidig trækker hun på skolens og uddannelsessystemets værdig- og regelsæt, når hun agerer. Derfor er skolen som struktur ikke noget, der foregår uden hende. Skolen og uddannelsessystemet som regel- og værdisæt er både et middel til og resultatet af hendes handlinger” (Kaspersen 2001, s. 52). På samme måde vil elektrikereren producere og reproducere et socialt system hvor den sociale praksis ikke er et struktur som kan handle uden om elektrikereren, hvorfor elektrikerens fravær fra strukturen og systemet vil betyde fravær af en strukturationsprocess og efterfølgende opløsning af system/struktur.

Vurdering og metodekritik

Bachelorprojektet er et casestudie af en udvalgt/afgrænset gruppe af fagfolk som vil blive efterspurgt af ISUA Iron Ore Project af London Mining Greenland A/S. Den eksplorative casestudie af de potentielle strukturudfordringer ift. Elektrikereren som medarbejder i minebranchen. ”Isua-projektet/London Mining som Casestudie” har virket som en givtig metode til at opnå konkret viden om denne afgrænsede emne. For at fange relevante interessenters holdning til hypotesen er kvalitativt interview valgt, som gerne skulle give svar på de *antagelser eller syn* (Postholm, 2005, s. 33) på potentielle konsekvenser fra driften af mineprojektet: ISUA Iron Ore Project. Den skriftlige kildemateriale udfyldt med egne interviews har givet et godt og sammensat kendskab til optrin og sammenhænge, hvilket har givet muligheden for at give en beskrivelse af potentielle konsekvenser for lokalsamfundet som resultat af driften af ISUA Iron Ore Project. Den metodiske tilgang til bachelorprojektet med interviews som håndværksmæssig værktøj har haft til formål at danne sig en *”refleksiv objektivitet forstået som det at reflektere over sit bidrag som forsker til produktionen af viden”* (Kvale, 2009, s. 268).

8.1.1 Undersøgelsens begrænsninger

Interviewet har alene inddraget 3 organisationer/personer, hvilket ikke dækker hele spektret af interessenter i forhold til ISUA Iron Ore Project. Det har dog fra starten af designet af projektet hele tiden været undertegnede opfattelse, at de 3 respondenter dækker den vifte af interessenter som kan

betegnes som hovedinteressenter og som har direkte indflydelse på arbejdsstyrken, interessenterne er: 1) London Mining Greenland A/S⁵⁹, 2) Grønlands Arbejdsgiver Forening⁶⁰, 3) SIK⁶¹.

Det er en snæver gruppe af respondenter, men det er netop den kvalitative metode som også gør undersøgelsen snæver, men nuanceret. En kvantitativ metode vil uden tvivl have givet andre samt et bredere svar på problemformuleringen, men svarene ville ikke have haft den dybde som den kvalitative metode kan give.

Andre interessenter f.eks. Selvstyrets Erhvervsdepartement kan sagtens have været involveret som fjerde respondent, og det er selvfølgelig muligt, at der kunne være kommet et nyt aspekt under analysen hvis de var medtaget som respondenter, derved kan der være usikkerhed omkring hvorvidt konklusionen kan have haft en anden karakter end den der kommer til udtryk. Dog har det været mit synspunkt, at Selvstyrets holdninger til projektet og arbejdsstyrken som skal involveres deri har været tilgængelige i de forskellige dokumenter som er en del af projektets kilder og empiri.

Jeg vil også pointere, at undersøgelsen sagtens kunne have været stærkere om jeg havde taget en spørgeskemaundersøgelse blandt elektrikerne om deres bosætningssituation og om de eventuelt ville ønske at flytte til Nuuk i forbindelse med ansættelse ved ISUA Iron Ore Project, dog synes det at være tilstrækkeligt med informationer omkring emnet i mobilitetsundersøgelsen. Der er dog begrænsninger hvad angår antal sider i sådan et bachelorprojekt, men den kvantitative metode som en spørgeskemaundersøgelse vil være med kvalitative analyse, som giver en dybere forståelse af problemstillingen kunne sagtens være anvendelig i et speciale. En anden begrænsning hvad angår sådan en kvantitativ undersøgelse er de beføjelser eller manglen på samme man har som bachelorstuderende, en kvantitativ undersøgelse med konkrete oplysninger vil resultere i at jeg ville få kendskab til enkelte elektrikere og deres lokalitet, en sådan undersøgelse ville kunne blive gjort i en fokusgruppeundersøgelse, en undersøgelse som er anderledes end den undersøgelse som udføres i nærværende bachelorprojekt.

Undersøgelsens konklusioner er ikke hårde fakta men er alene forudsigelser over hvilke konsekvenser driftsfasen af ISUA Iron Ore Project kan have af konsekvenser, den måde arbejdskraften er konfigureret til at skulle blive sammensat og hvordan den forventes at blive rekrutteret.

Derfor vil det være en helt anden undersøgelse når ISUA Iron Ore Project er opstartet og har kørt i 'nogle år'.

⁵⁹ Projektets ejere

⁶⁰ Direkte interessenter grundet deres medlemsvirksomheder med potentiale til at være en del af driften igennem IBA-aftalen

⁶¹ Deres medlemmer som kommer til at danne en stor del af grundlaget for arbejdskraften som skal arbejde ved projektet

8.1.2 Undersøgelsens styrker

Det er tidligere i denne metodekritik nævnt at undersøgelsen er en kvalitativ undersøgelse, lige så meget som det har været en begrænsning som det har været snævert, da det er en meget lille gruppe som er blevet interviewet, har det lige så meget været styrken at undersøgelsen er en kvalitativ tilgang, den kvalitative tilgang har nemlig vist sig at kunne være nuanceret og fleksibel i dataindsamlingen.

En del af undersøgelsens styrker er også den høje interne validitet, interviewene og de svar som er fremkommet viser, at både undertegnede og respondenterne deler samme opfattelse af ISUA Iron Ore Projects potentielle konsekvenser for lokalsamfundet. Både dokumentationen i form af rapporter og interviewresultaterne viser, at teorien med dens medfølgende hypotese sagtens kan bakkes op af den anvendte metode, som er interview, anvendelse af rapporter, artikler, web og bøger. Det er min opfattelse, at metoden bakker op om de intentioner der fra starten af har været med undersøgelsen *”Validitet dreier seg om metoden undersøger det dens intensjoner er å undersøke”* (Postholm 2005, s. 170).

Hvad angår reliabilitet er det en styrke, at informanterne fra interviewene kan betegnes at være autentiske, det kan her dokumenteres at informanterne har vist stor vilje i at svare på selv svære spørgsmål *”Reliabilitet eller pålidelighet i fenomenologiske intervjuer kan trues av flere faktorer. Informantene kan være uvillige til at snakke om sensitive emner som det er for tyngende å snakke om”* (Ibid.). Det har vist sig under udskrift af den ”båndede” interview, at informanterne endog har været meget villige til at fremkomme med deres og de organisationer de repræsenterer uforbeholdne holdninger. Transskriptionen er i første omgang udført 100 % ordret, hvor den herefter er sendt til informanterne til gennemgang, kommentar og eventuelt ændringsforslag, det er herefter blevet ændret i tekst uden at meningen af interviewsvarene er ændret, det har alene drejet sig om formuleringer så teksterne i transskriberingen blev læsevenlige.

8.1.3 Generaliserbarhed

Generaliserbarheden af undersøgelsen kan vurderes som en analytisk generalisering, den indeholder en velovervejet bedømmelse af, i hvilken grad resultaterne fra undersøgelsen kan være vejledende for, hvad der kan ske i en anden situation.

I interviewet inddrog jeg 3 personer udvalgt med grundlag i deres positioner i hver deres organisation i forhold til ISUA Iron Ore Project. Det skal siges, at disse 3 informanter hver især har

forskellige interessentvinkler til ISUA Iron Ore Project. Det kan med sikkerhed siges, at undersøgelsen ikke uden videre kan generaliseres, undersøgelsen er et casestudie og som sådan handler den derfor om et specifikt emne i et nutidigt anliggende. Men det er uden en tvivl en undersøgelsesmetode som kan anvendes i et lignende tilfælde.

9 Perspektivering

Kommunerne og det Grønlandske samfund har store udfordringer som de skal løse før den første storskalaprojekt anlægges og kommer i driftsfasen.

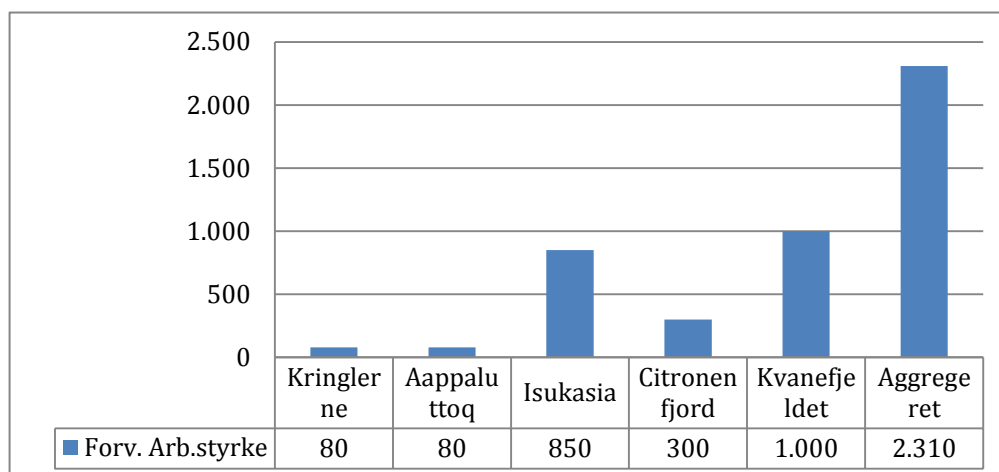
Bachelorprojektets resultater kan uden tvivl anvendes af Interessenterne i mineindustrien såsom: lokale samt nationale politikere, embedsmænd, konsulenter som udfører Social Impact Assessments, såvel som NGO'er som interesserer sig for potentielle konsekvenser fra mineaktiviteter.

Naalakkersuisut, ejerne af licensen ved ISUA Iron Ore Project, Arbejdstagerorganisationen samt arbejdsgiverorganisationen har alle sammen et ønske om at så mange som overhovedet muligt ansatte såvel som servicerende virksomheder skal komme fra Grønland. *"Naalakkersuisuts holdning er den, at de nye væksterhverv skal være en gevinst for samfundet, [...] hvorfor arbejdsstyrken hele tiden må søge jobs, der giver størst mulig løn og ansvar."*⁶²

Mineralstrategien anfører, at det forventes, at 3 til 5 miner vil blive åbnet i perioden 2014-2018. Derudover forventes det at 5 til 10 miner løbende holdes i drift. Efterfølgende tabel illustrerer de miner som forventes, at blive åbnet indenfor de næste 5 år, ligesom de forventede antal medarbejdere er med.

⁶² Skal finde den tekst som citatet kommer fra....

Figur 7 Mineprojekter, forventede åbnet i perioden 2014-2018

Kilde: Mineralstrategien 2014-2018, Naalakkersuisut

Når et fremskredent projekt som ISUA Iron Ore Project allerede har så store potentielle virkninger på samfundet og arbejdsstyrken, så vil vi med den kapacitet som den grønlandske arbejdsstyrke viser, endog være rimelig svært at indfri projekterne uden yderligere konsekvenser på en del arbejdsmarkeds- og politiske felter, en af potentielle udfordringer Grønland kan komme ud for, og som højst sandsynligt vil forekomme er konkurrencen på arbejdsstyrken.

Konkurrence på arbejdsstyrken og de konsekvenser den kan medføre er derfor et oplagt og interessant emne som kan udforskes yderligere for at kunne give sandsynlige scenarier på økonomiske konsekvenser for: lokalvirksomheder, og de offentlige økonomiske, uddannelses og arbejdsmarkedspolitik.

Et andet forskningsfelt som kan være relevant og interessant at følge er derfor:

Hvilke instrumenter har Naalakkersuisut for eksempel, for at forebygge overophedning af økonomien, inklusiv forebygge en potentiel lønspirale for arbejdsstyrken og potentielle konkurser som følge af denne?

10 Litteratur

Bøger

- Anthony Giddens 1984, *The Constitution of Society*
- Becker-Christensen, Christian, Appel, Vibeke, Katlev, Jan, Rasmussen, Iben, Troelsgaard, Thomas: 2006, *Politikens Nudansk Ordbog med etymologi*
- Becker, Henk A and Vanclay, Franak: 2003, *Social Impact Assessment, The International Handbook of Social Impact Assessment, Conceptual and Methodological Advances*
- Gorm Winther: 2000, *The Dutch Disease phenomenon in a Greenlandic Perspective;; (Northern Communities and the Global Economy; edi. Richard A. Caulfield, Ph. D; Mie Kojima, M.A.; 2001; pp. 89-96)*
- Hansen, Klaus Georg, Jæger-Hansen, Christel Lund, Hansen, Peter, Mogensen, Thomas “Tyt”, Rusbjerg, Jane, Sørensen, Freia Lund, Egede, Sten R.S.: 2010, *Mobilitet I Grønland, Sammenfatning af hovedpunkter fra analysen af mobiliteten I Grønland*, Rasmussen, Rasmus Ole
- Kvale, Steinar og Brinkmann, Svend: 2009, Interview, *Introduktion til et håndværk*
- L. Kørnøv, M. Thrane, A. Remmen, H. Lund: 2007, *Tools for Sustainable Development*
- Lars Bo Kaspersen 2001: *Anthony Giddens, Introduktion til en samfundsteoretiker*
- May Britt Postholm: 2005; *Kvalitativ metode, en indføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier*
- Naatsorsueqqissaartarfik / Grønlands Statistisk: *Statistisk Årbog 2009*
- Rasmus Ole Rasmussen og Klaus Georg Hansen: 2002, *Aspekter af bæredygtig udvikling i Grønland*
- Skatte og velfærdscommissionens betænkning marts: 2011; *Vores velstand og velfærd – kræver handling nu*
- Thomas Harboe: 2006; *Indføring i samfundsvidenskabelig metode*

Publikationer - Rapporter

- BMP, 2009: *Guidelines for Social Impact Assessment, for mining projects in Greenland*
- Copenhagen Economics, GA: 2013, *Fiskeriets økonomiske fodaftryk i Grønland*
- Copenhagen Economics, GA: 2012; *Råstoffer og bæredygtig økonomisk vækst*

- Departementet for Uddannelse og Forskning April 2012, *Redegørelse om Naalakkersuisuts Uddannelsesstrategi*
- Grønlands Selvstyre, Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked: 2013; *GAP-Analyse af lokale kompetencer i forhold til storskala- og råstofindustrien i Grønland*
- Landsstyremedlem for Finanser: 2006, *Politisk Økonomisk Beretning*
- Naatsorsueqqissaartarfik / Grønlands Statistik 27. december 2013: *Befolkningens Uddannelsesprofil 2012*
- Naatsorsueqqissaartarfik / Grønlands Statistik: *Fiskeri og fangst 2013, 27. juni 2014*
- Naatsorsueqqissaartarfik / Grønlands Statistik: *Greenland in Figures 2014, 11th revised edition, March 2014*
- Niras 2010: *SMV regional konsekvensanalyse*
- Selvstyret; 2008: *Tilpasning af arbejdsstyrken til nye væksterhverv*

Webadresser

- <http://lovgivning.gl/lov?rid={332A8555-9195-4660-B8B8-70076C27FC07}>
- <http://lovgivning.gl/lov?rid={4F8B6CD0-3E04-4476-A332-2A814FBA35A1}>}, L_nr_07-2009_bemaerk_dk.pdf
- <http://www.ug.dk/job/byggeoganlaeg/elektriker/elektriker.aspx>

11 Bilag

Bilag 1a_1b_1c

Er i undertegnedes besiddelse

Bilag a er transskription interview af London Mining

Bilag b er transskription af interview af GA

Bilag c er transskription af interview af SIK

Bilag 2

Hej Jenseeraq,

Har lavet et udtræk med højeste fuldførte uddannelsesniveau med de uddannelseskoder du har anmodet om, samt beskæftigelse og ledighed for disse personer.

Der er ikke benyttet metoden med at afgrænse beskæftigelsen til kun at de fastboende, der er således inkluderet alle beskæftigede og ledige for hele året.

Dog kun for dem, der er registreret som elektrikere ultimo i året. Feks. pr. 1.1 2013, for beskæftigelsen for 2012.

For definition af begreberne henvises til publikation for beskæftigelsesstatistikken og uddannelsesstatistikken.

Inussiarnersumik inuulluaqququllunga / Med venlig hilsen

Daniel Schütt

Statistikkonsult

Bilag 3

Bæredygtighed

Bæredygtighed i et samfund er en holistisk proces, hvor de enkelte elementer i

bæredygtighedsprincippet: 1) økonomisk, 2) socialt, og 3) miljømæssige delelementer hver især

isoleret set ikke kan anvendes til at definere et ”projekt” for værende et ”bæredygtigt projekt” hvis

ikke de anvendes som et samlet vurderingsgrundlag. Det ligger derfor implicit i teksten, at en given

projekt kan være økonomisk bæredygtigt uden at være bæredygtigt på det overordnede plan, hvis

det dokumenteres, at det samtidig ikke er miljømæssig- eller socialt bæredygtigt. Thrane, Remmen

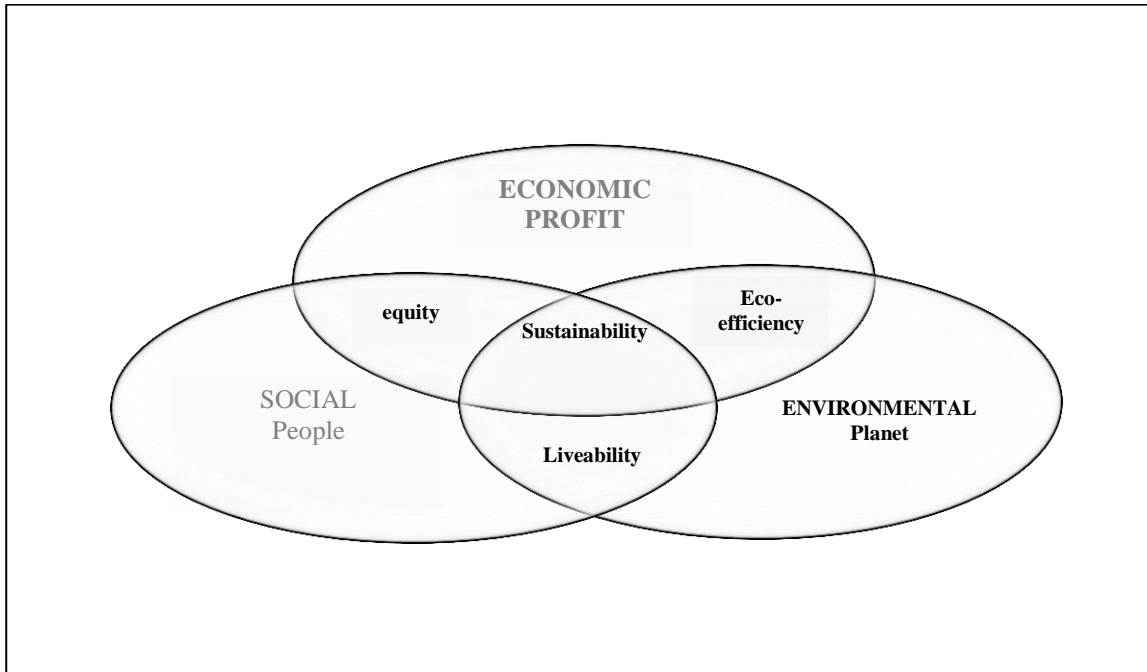
(Tools for Sustainable Development, 2007) simplificerer de den holistiske tilgang yderligere med

Elkingtons skrift efter erhvervslivet⁶³: *”The triple bottom line”; The three dimensions has in the business community been coined ”The three bottom line” pointing out that sustainable development*

⁶³ Erhvervslivet som frit oversat og anvendt (Kørnøv, Thrane, Remmen og Lund, 2007)

for business involves "the simultaneous pursuit of economic prosperity, environmental quality, and social equity""⁶⁴.

Figur 3 the three dimensions of sustainable development

Kilde: (Kørnøv, Thrane, Remmen & Lund, 2007, s. 196)

Bæredygtighedsprincippet

a) Bæredygtighedsprincippet

Hvad ligger i begrebet bæredygtighed?

Bæredygtighedsprincippet er et begreb der anvendes som en samlende forestilling om, at forskellige udviklinger må tiltræde forandringsprocessen med samtidig hensyn til inter-generationsaspektet.

Tidligere i dette bachelorprojekt blev det nævnt, som citeret ud fra Rasmus Ole Rasmussens opstilling af dimensionerne i bæredygtighed, at disse dimensioner er opdelt i 5 punkter: de, *ressourcemæssige, økonomiske, sociale, teknologiske samt politiske bæredygtighedsdimensioner*.

For at integrere de 5 dimensioner til en samlet definition på bæredygtig udvikling nedfældes følgende i Brundtland-rapporten: "en udvikling som imødegår nutidens behov uden at belaste fremtidige generationers mulighed for at dække egne behov"⁶⁵.

⁶⁴ Elkington, 1997; Kørnøv, Thrane, Remmen, Lund; 2007: p. 196

⁶⁵ Rasmus Ole Rasmussen 2002, s. xx

Social bæredygtighed

Som tidligere antydte er en udvikling en bevægelse fra et stadie til en anden, bevægelsen indikerer at det er en dynamisk forandringsproces med direkte virkning, begrebet bundet til samfund betyder dette, at udviklingen indebærer en forandring på et samfund med virkning på hele samfundet, denne skal betragtes i et perspektiv hvor et lokalsamfund som bærer af et socialt system er struktureret igennem de sociale praksisser som samtidig strukturerer samfundet.

Dimensionen der taler for kernen i denne bachelorprojekt er den sociale dimension. Om denne dimension konkluderer Rasmus Ole Rasmussen, at: *"Bæredygtighedens sociale dimension handler om den samfundsmæssige udviklings sociale målsætninger om lighed, socialt ansvar, social dynamik⁶⁶, inklusive areal og ressourceforvaltningens sociale dimension, sociale konflikter, migration, arbejdsløshed, politiske strukturer, interessegrupper m.m.."* (Ibid).

Bæredygtig udvikling

Bæredygtig udvikling er en vision om eftertiden, den handler om hvordan vi forvalter fremtiden her og nu med konsekvenser for fremtiden.

Bæredygtighed knyttes tit tæt til et andet begreb *"udvikling"*, begrebet har et implicit dynamisk aspekt, et aspekt der lader skinne igennem, at der er bevægelse i en flerstrengt form. Når bæredygtighed sammensættes med udvikling bliver dette et udtryk for koblingen mellem udvikling og miljø.⁶⁷

Brundtland rapporten understreger, at *opfyldelsen af menneskers behov og forhåbninger er det generelt vigtigste mål for udviklingen*. Hermed menes der, at *"udviklingen, som opfylder de nuværende menneskelige behov uden at bringe fremtidige generationers muligheder for behovsopfyldelse i fare"*.

Alt hvad individer/grupper/samfund foretager sig har virkninger for fremtiden, og derved for omgivelser de er en del af, vore nutidige handlinger vil ramme andre på et andet tidspunkt 'eller' et andet sted.

Omskrevet til grønlandske forhold betyder denne, at de nye såkaldte væksterhverv "råstofindustrien" skal initieres således, at de sikrer skabelsen af betingelser for et godt liv for alle "os" nulevende samfundsborgere og "de" senere medlemmer af samfundet.

⁶⁶ Hvilke sociale dynamikker vil ske på lokalt plan, når Isua Jernmine-projektet implementeres? Hvilke foranstaltninger vil LM udføre, for at afbøde affolkning af en given lokalsamfund?

⁶⁷ Degnbol- Martinussen, 1994, s. xx

Samfundsmæssig bæredygtighed

Samfundsmæssig bæredygtighed handler ikke om et element i samfundet, men om alle aspekter i kontekst under bæredygtighedsprincippet. Elementer i bæredygtighed som professionen Vurdering af Samfundsmæssig Bæredygtighed går ud fra er 1) økonomisk, 2) miljømæssig og 3) samfundsmæssig der videre udbygges i underpunkter.

Samfundet er et kompleks af sociale systemer. Samfundet som betragtet af Simmel med sociologien som redskab er, at: *"mennesket ifølge hele sit væsen og alle ytringer er bestemt af, at de lever i en vekselvirkning med andre mennesker"* (Andersen, Kaspersen 2004). Dvs. en vekselvirkning imellem de tre ovennævnte elementer⁶⁸.

Bæredygtighed er tidligere illustreret ved, at "noget" skal bevares eller bringes videre i udviklingen til et højere stade uden at sætte de kommende generationers mulighed over styr.

Sammenfattet kan samfundsmæssig bæredygtighed defineres som:

"At bevare Det menneskelige miljø som omfatter forhold som erhverv og beskæftigelse, indkomst og andre samfundsøkonomiske forhold, areal og ressourceanvendelse, folkesundhed, uddannelse, infrastruktur og sociokulturelle aspekter."⁶⁹

undertegnede kan ikke påstå, at den fremlagde definition er en universel definition, da det har været svært at finde en velargumenteret afgrænset definition på dette, derfor har jeg måtte sammenstykke en definition af tekster fra slides i lektioner fra faget "Social Impact Assessment" og tekster fra "Retningslinjer for Vurdering af Samfundsmæssig Bæredygtighed, i forbindelse med mineprojekter i Grønland".

Operationalisering af bæredygtighedsprincipperne

I sammenhæng med opgavens struktur og formål er det vigtigt at forstå, ligesom det er argumenteret for tidligere, at bæredygtighedsprincippet er en holistisk tilgang hvor det argumenteres for at et projekt ikke kan betragtes værende bæredygtigt alene af den grund, at en virksomhed regnskabspraktisk kan vise en sort bundlinje, Rasmus Ole Rasmussen skriver:

⁶⁸ Giddens vil sige, at der sker en social praksis

⁶⁹ Egen definition

”Bæredygtig udvikling i et samfund er en holistisk proces, hvor der ikke er nogen isolerede bæredygtige delelementer, derfor er det også ligegyldigt om en økonomisk bæredygtig udvikling pågår, hvis ikke udviklingen samtidig er socialt bæredygtigt”.⁷⁰

⁷⁰ (Rasmussen, 2002)